БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

5-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 73 (1077)
9 АПРЕЛЬ ЧОРШАНБА 1958 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

БУГУНГИ СОНДА:

К. Е. Ворошиловнинг Польша Халқ Республикасига бориши тўғрисида (1-бет).
Биринчи май шарафига (1-бет).
Венгер-Совет бузилмас дўстлиги (1-бет).
СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг Буюк Британия Бош министри Гарольд Макмилланга мактуби (1-бет).
В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 88 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН: **А. А. Андреев.**—Ленин мажлисларда (2-бет).
Николай Мамай ва унинг дўстлари (2-бет).
Т. Салоҳиддинов. — Коммунистларнинг сиёсий ўқишига эътиборни кучайтирайлик! (2-бет).
Чигит экишда ҳар бир қулай фурсатдан тўла фойдаланайлик! Ш. Кузанбоев. — Ер ҳам, техника ҳам экишга тўла тайёр эмас (3-бет).
Сами Раҳим. — Икки театрнинг қисмати (3-бет).
Поль Робсон — дўстимиз (4-бет).
ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИ ЁЗУВЧИЛАРИ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЛДИДАН: **Амин Райҳоний.** — Шундай кундан жаҳаннам ҳам яхшироқ (4-бет).
Жаҳон касаба союзлари федерацияси ижроия комитети XVII сессиясининг қарорлари (4-бет).

Сайловчилар наказн маҳаллий Советларнинг эътибор марказида бўлсин!

Сайловчилар наказн — маҳаллий Советлар фаолиятининг асосидир. Чунки, сайловчилар давлат ҳокимиятининг маҳаллий органларига депутатлар кўрсатган ва сайлаган вақтда улар зиммасига катта ва масъулиятли вазифалар юклайдилар, депутатлардан халқ ишончини садоқат билан оқлашни талаб қиладилар, хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида қилиниши зарур бўлган ишларни наказ сифатида улар зиммасига юклайдилар.

Сайловчиларнинг наказларида кенг меҳнаткашлар оммасининг иродаси ифодаланади ва бу наказлар давлатни идора этишда бевосита халқнинг иштирок этиш формаларидан бири бўлиб ҳисобланади. Сайловчилар депутатларга ва улар орқали Советларга берган наказларида ҳокимиятнинг маҳаллий органларидан хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида Коммунистик партия томонидан қўйилган вазифаларни бажаришга кенг меҳнаткашлар оммасини сафарбар этишни, давлат ҳокимияти органлари ишини тубдан яхшилашни, қоғозбозлик ва бюрократизмга чек қўйишни талаб этадилар, меҳнаткашларга маданий-маиший ва коммунал хизматини яхшилашга эътибор бериш зарурлигини кўрсатадилар. Шу сабабли ҳам маҳаллий Советлар сайловчилар наказларига алоҳида эътибор беришлари, уларни бажариш тадбирларини кўришлари, барча куч ва воситаларни меҳнаткашларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондиришга қаратишлари зарур.

Кўпгина маҳаллий Советлар омма билан систематик равишда боғланиб иш олиб бормоқдалар, уларнинг талаб ва эҳтиёжларига сезгирлик билан эътибор бермоқдалар, сайловчилар наказларини амалга ошириш тадбирларини кўрмоқдалар. Қорасув район Советининг ишини бунга мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Район ижроия комитети сайловчилар наказларига алоҳида эътибор бериб келмоқда. Наказларнинг бажарилиши устидан қатъий назорат ўрнатилган. Сайловчилар наказларининг бажарилиши ҳақидаги масала район ижроия комитети йиғилишида кўп марта муҳокама қилинди. Натижада берилган 148 наказдан 120 дан ортиғи амалга оширилди. Бу ерда район Советининг депутатлари наказларни амалга ошириш масаласига алоҳида эътибор берадилар ва бу ишда шахсан ўзлари қатнашадилар. Шунингдек, Бекобод, Олмалиқ ва Чирчиқ шаҳар Советларининг ижроия комитетлари ҳам сайловчилар наказларини бажариш соҳасида бирмунча дуруст ишлар қилмоқдалар.

Бироқ, айрим район ва қишлоқ Советлари борки, улар сайловчилар наказларига формал муносабатда бўлмоқдалар. Чиноз ва Октябрь район Советларининг фаолияти бунга мисол бўла олади. Бу икки районда маҳаллий Советларнинг оммавий-ташкилий ишлари жуда суст. Район ва қишлоқ Советларининг доимий комиссиялари ўз бурчларига ўтакетган масъулиятсизлик билан қарамоқдалар, сайловчилар наказларини бажариш юзасидан амалий чоралар кўрмаётирлар. Тошкент шаҳар Ленин район ижроия комитетининг коммунал хўжалик бўлими ва уй-жой бошқармасида ҳам сайловчилар наказларини бажаришга етарли эътибор берилмаётир. Сайловчилар бир неча йилдан бери ариқларни паровоз-вагон ремонт ва асфальтобитум заводларидан чиқадиган мазутдан тозалаш чорасини кўриш, 4-ҳаммом, «Подъёмник», химфарм заводларида тутун тутғичлар ўрнатиш, кўчаларни ёритиш ҳақида кўплаб наказлар бериб келадилар. Бироқ район ижроия комитети сайловчиларнинг ана шу ҳақли талабларини ҳамон амалга оширмай келмоқда. Бундай камчиликларга дарҳол чек қўйиш, оммавий-ташкилий ишларни шу куннинг юксак талаблари даражасига кўтариш керак.

Депутат — халқ хизматкоридир. У, сайловчиларнинг наказлари, талаб ва истакларини амалга оширишда жонбозлик кўрсатиши, меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш юзасидан Совет ва ижроия комитетлар олдига янги-янги принципиал масалаларни қўйиб туриши лозим. Ана шундагина депутат халқ олдидаги бурчини виждонан бажарган бўлади, халқ хўжалигини ривожлантиришда Советларга яқиндан ёрдам берган бўлади.

Наказларни амалга ошириш учун курашда маҳаллий Советларнинг доимий комиссиялари катта роль ўйнайдилар. Доимий комиссиялар сайловчилар наказларининг бажарилишини доим назорат қилиб туришлари, уларни тўла ва тез амалга ошириш имкониятларини ва ҳали фойдаланилмаган ички ресурсларни қидириб топиб, Советларнинг ижроия комитетлари олдига қўйишлари, наказларнинг бажарилиши юзасидан ижроия комитет бўлимларида, корхона ва муассасаларда қилинаётган ишларни текшириб туришлари керак. Бу соҳада доимий комиссияларнинг ҳуқуқлари кенгдир. Бу ҳуқуқдан тўла фойдаланиш керак.

Сайловчилар наказлари маҳаллий Советларга бўлиб ўтган сайловдан кейин ижроия комитетлар томонидан ўрганилиб умумлаштирилган ва бажариш учун бевосита ижрочиларга — бўлимларга, бошқармаларга, корхона ва муассасаларга юборилган. Шаҳар, район ва қишлоқ Советлари ижроия комитетларининг вазифаси — бошқарма ва бўлимлардан топширилган наказларнинг ўз вақтида сўзсиз бажарилишини талаб қилиб туришдан иборат. Наказларнинг бажарилиши ҳақида бўлимларнинг ҳисоботларини вақти-вақти билан эшитиб туриш, наказларнинг бажарилишига тўсқинлик қилувчи бюрократларга қарши кескин кураш олиб бориш лозим. Наказларнинг белгиланган план асосида бажарилишини таъмин этадиган конкрет тадбирлар ишлаб чиқиш доимо маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг эътибор марказида бўлсин.

Наказларнинг қандай бажарилаётгани ҳақида сайловчиларни депутатлар орқали вақти-вақти билан хабардор қилиб туришлик катта аҳамиятга эга. Шу мақсадда маҳаллий Советлар жойларда депутатларнинг ўз сайловчилари олдида ҳисобот бериб туришларини мунтазам равишда ташкил этиб боришлари зарур. Бу тадбир депутатларнинг активлиги ва ўз бурчига бўлган масъулиятни кучайтиради, бинобарин меҳнаткашларнинг сиёсий ва меҳнат активлигини оширади.

Маҳаллий Советларнинг кучи, ишдаги муваффақияти партия раҳбарлигидадир. Шунга кўра район партия комитетлари маҳаллий Советларга раҳбарликни янада кучайтиришлари, уларнинг хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлик қилишдаги ролини оширишга эришишлари керак.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан саноат ва қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш, халқ фаровонлигини тинмай яхшилаб бориш соҳасида белгиланаётган катта ва масъулиятли вазифалар колхоз тузумини янада мустаҳкамлашга қаратилган бу муҳим тадбирларни тўла-тўкис амалга оширишни, барча маҳаллий Советлардан ўз ишини янги вазифалар даражасига кўтаришни, омманинг ўсиб бораётган ижодий ғайрат ва ташаббусини коммунизм қурилишининг янги, улуғвор вазифаларини бажаришга сафарбар этишни талаб этади.

Шубҳа йўқки, маҳаллий Советлар партия ташкилотлари раҳбарлигида ташкилий-оммавий ишларни кучайтириш, сайловчилар наказларини бажариш учун курашиб, омма билан алоқасини янада мустаҳкамлайдилар, КПСС XX съезди томонидан қўйилган улуғвор вазифаларни амалга оширишга кенг меҳнаткашлар оммасини сафарбар этадилар.

Биринчи май шарафига

☆ ☆ ☆

Тошкент тўқимачилик комбинатининг моҳир тўқувчиси, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Садди Пўлатова ҳар қачонгидан ҳам унумли меҳнат қилаётир. Ўртоқ С. Пўлатова ишлаб чиқараётган маҳсулот ҳамма вақт юқори сифатли бўлади. Новатор тўқувчи ўзининг иш методини ёшларга ҳам ўргатмоқда. **Суратда: С. Пўлатова** (ўнгда) ёш тўқувчи **Л. Костюшкина**га ўз иш услубини ўргатаётир.

М. Турсунхўжаев фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

☆ ☆ ☆

Москваликлар тажрибасини қўлланиб

Тошкентдаги биринчи босмахона ишчилари ва мастерлари ишлаб чиқаришга илғор технологияни кенг жорий этиш ҳамда меҳнат унумдорлигини оширишга қаратилган қатор тадбирларни дадиллик билан амалга оширмоқдалар. Натижада коллектив ойлик ва квартал планларини муддатидан илгари бажаришга, шунингдек тайёрланаётган маҳсулот сифатини бирмунча яхшилашга эришмоқда.

СССР Олий Совети сессиясининг тарихий қарорларидан руҳланган полиграфчилар смена нормаларини системали равишда ошириб бажаришга эришаётирлар. Коммунист ўртоқ Абдужабборов бошчилик қилаётган цех коллективи март ойида энг юқори кўрсаткичга эришди. Цехнинг меҳнатсевар ишчилари Николай Мамай бошлаб берган ажойиб ташаббусга қўшилиб смена нормаларини ҳар доим 120-130 процент бажараётирлар.

Босма цехининг Юнусов ва Зокиров ўртоқлар бошлиқ бригада аъзолари москвалик полиграфчиларнинг илғор тажрибаларини кенг қўлланиб бир вақтнинг ўзида икки машинани бошқармоқдалар ҳамда браксиз маҳсулот тайёрлашга эришаётирлар. Москваликлар методини қўлланаётган босмахона ишчилари кўплаб хомашё ҳамда электр энергиясини тежаб қолишга муваффақ бўлмоқдалар.

Ч. МАҲСУМОВ,
1-босмахона ишчиси.

Ишлаб чиқариш процесслари механизациялаштирилмоқда

Бекободдаги шлакоблок ҳамда темир-бетон блоклари полигонида ишлаб чиқариш процесслари механизациялаштирилмоқда. Масалан, ўтган йили вагонларда келтирилган шлак белкураклар ёрдами билан туширилар, сўнгра эса ғилдиракли замбилларда транспортерга узатилар эди. Бу операцияни бажариш учун ҳар сменада 7 киши банд бўлар эди. Ҳозир эса бу ишни бир киши скрепер ёрдамида бемалол бажараётир. Скреперчи айни вақтда шлакни транспортерларга узатади ҳамда уни сортировка қилади.

Бетономешалка участкаларидаги ишлар ҳам тўла механизациялаштирилди. Самосвал-вагонеткаларнинг жорий қилиниши бетономешалкаларга цемент, қум ва шлак етказиб беришни анча осонлаштирди.

Шлак блоклари ишлаб чиқаришнинг механизациялаштирилиши меҳнат унумдорлигини бир ярим баравар оширди. Илгари ҳар сменада 1600 дона шлак блоклари ишлаб чиқарилган бўлса, эндиликда унинг миқдори 2300 донага етди.

Г. МАРКОВ.

Кунда пландан ташқари 9 минг дона пишиқ ғишт

Тошкентдаги 2-ғишт заводи коллективи олтинчи беш йилликнинг учинчи йилини ҳам меҳнатда катта ютуқлар билан якунлаш учун ҳаракат қилаётир. Бу меҳнатсевар коллектив 1958 йилнинг биринчи квартал планини муддатидан 16 кун илгари бажарди. Ҳар бир ишчи машҳур Донец шахтёри Николай Мамай ташаббусига қўшилиб, смена нормасини доим ошириб бажараётир. Натижада шу кеча-кундузда планга қўшимча равишда кунига 8,5-9 минг дона пишиқ ғишт ишлаб чиқаришга эришилмоқда.

Корхона маъмурияти ва партия ташкилоти ҳозир бир қанча ташкилий-техника тадбирларини амалга оширмоқда. Бу тадбир корхонанинг ишлаб чиқариш қувватини 18-20 процент оширади. Ўзларининг қимматли рационализаторлик ва ихтирочилик таклифлари билан меҳнат унумдорлигини оширишга, маҳсулот таннархини камайтиришга муносиб ҳисса қўшаётган ишчилар заводда оз эмас. Ғишт терувчилардан Алимжонов, Машраков, печдан ғишт чиқарувчилар — Менгулова, Семёнова ва бошқа ўнлаб ишлаб чиқариш илғорлари фидокорона меҳнатлари туфайли коллектив ўртасида ҳурмат қозонмоқдалар.

М. ШАПИРО,
инженер.

Янги техника туфайли

Оққўрғон районидаги Алимкент пахта тозалаш заводида шу пайтгача пахта тойлари учун ишлатиладиган сим қўл кучи билан ҳаракатга келадиган станокда қирқилар эди. Бу станокнинг меҳнат унумдорлиги ниҳоятда паст бўлиб, бир соатда 200 метр сим қирқарди. Яқинда пахта тозалаш заводига сим қирқувчи иккита янги «ўзи қирқар» станок келтирилди. Бу янги станок 200 метр симни 12 минутда қирқиб тайёрлайди. Янги техника туфайли илгари 8 соатда бажариладиган иш 4 соатда бажарилмоқда.

Г. НИЁЗОВ.

Бинокорлар ғайрати

Оҳангарон шаҳрининг қиёфаси кун сайин ўзгариб бораётир. Бу ерда кейинги йиллар ичида неча юзлаб уй-жой бинолари қад кўтарди. Шахтёрлар ва механизаторлар, бинокорлар ва хизматчилар янги, яшаш учун қулай уй-жой биноларига кўчиб кирмоқдалар.

«Ўзбекшахтострой» трестига қарашли 2-қурилиш бошқармаси бетончилари ва ғишт терувчилари шу кунларда айниқса ғайрат билан меҳнат қилаётирлар. Ўртоқ Ровенков бошчилик қилаётган бетончилар бригадаси кўп квартирали йирик бинонинг цоколь ва пойдеворини 6 кун ичида муваффақият билан қуйдилар. Бу комплекс бригада аъзолари ҳар бир минутдан яхши фойдаланиб, механизмларнинг унумли ишлашига эришаётирлар. Борди-ю, бетон ўз вақтида етказиб берилмаса, бригада аъзолари бекор турмайдилар, балки бўлажак янги бинонинг пойдеворини тозалаш, қурилиш майдончасига йўлкалар ётқизиш ва бошқа ишлар билан банд бўладилар.

Ўртоқ Ровенков бошлиқ бригаданинг моҳир бинокорлари яқинда шаҳарнинг Жданов кўчасида цемент заводи ишчилари учун 148-7-А типидаги кўп квартирали тўртта бинонинг пойдеворини битказдилар. Ҳозир ғишт терувчилар янги биноларга ғишт қўяётирлар.

П. УКОЛОВ,
«Ўзбекуголь» комбинати капитал қурилиш бўлимининг инженери.

СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг Буюк Британия Бош Министри Гарольд Макмилланга мактуби

СССРнинг Англиядаги элчиси Я. А. Малик СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг мактубини Буюк Британия Бош Министри Г. Макмилланга элтиб бериш учун 5 апрелда Ташқи ишлар давлат министри А. Ноблга топширди.

Мактубнинг тексти қуйида эълон қилинади.

Ҳурматли Бош Министр жаноблари,

Атом ва водород қуролининг турли хиллари синовларини дарҳол тўхтатиш зарурлиги масаласи ҳозирги кунда халқаро муносабатлар соҳасида жаҳоннинг ҳамма мамлакатларидаги миллион-миллион кишиларни айниқса чуқур ҳаяжонлантириб турган энг кечиктириб бўлмайдиган масалаларнинг биридир. Ядро қуролини портлатиб синаш давом этаётганлиги сиёсий арбоблар ва мутахассис олимлардан тортиб оддий кишиларга, шаҳар ва қишлоқлардаги оддий меҳнаткашларга, оилалик оналарга қадар аҳолининг ҳамма табақаларини чуқур безовталикка солаётганлигини тушуниш қийин эмас. Инглиз жамоат доиралари Буюк Британиянинг географик мавкии сабабли атом уруши Буюк Британия бошига ҳам солиши мумкин бўлган офатларни англаб, атом ва водород қуроли синовлари давом этаётганлиги сабабли нақадар ташвишга тушаётганлиги маълум. Чунки бу синовлар зўр бериб қуролланишни кучайтирмоқда, ядро қуролининг тағин ҳам кўпроқ вайрон қиладиган ва қирғин келтирадиган янги турларини ишлаб чиқиш ишига хизмат қилмоқда ва шу тариқа инсоният бошига таҳдид солиб турган атом уруши хавфини тобора кучайтирмоқда.

Яна бунинг устига атом ва водород қуролини синаб кўриш мақсадида бу қурол систематик равишда портлатилаётганлиги ҳозирнинг ўзидаёқ, тинч вақтда, турли мамлакатлардаги ҳеч нарсадан хабарсиз ва ҳеч бир гуноҳсиз тинч аҳолининг соғлигига зарар етказмоқда. 44 мамлакатдаги олимлардан 9235 олим қўл қўйган, шу жумладан Буюк Британия ва Совет Иттифоқининг кўпгина атоқли олимлари ҳам қўл қўйган ва шу йил январь ойида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош секретарига топширилган мактубда айтиб ўтилганидек, ядро бомбасининг ҳар сафарги синови жаҳоннинг ҳамма қисмларида радиоактив қолдиқлар миқдорини кўпайтириб, бу билан бутун дунёдаги одамларнинг соғлигига зарар етказмоқда ва келажак авлоднинг нормал ривожланишини хавф остида қолдирмоқда.

Совет ҳукумати мана шуларнинг ҳаммасини ҳисобга олиб, ядро қуроли синовларини тўхтатиш масаласининг ҳал этилишини ортиқ орқага суриб бўлмайди, чунки одамларнинг соғлигига тузатиб бўлмайдиган зарар етказилишига йўл қўйиб бўлмайди, деган хулосага келди.

Ҳозирги кунда фақат уч давлатнинг — СССР, АҚШ ва Буюк Британиянинг — қўлидагина ядро қуроли бор, шу сабабли ядро қуроли синовларини тўхтатиш тўғрисида битимга келиш бир мунча осонроқ бўлади. Аммо синовлар ҳозир тўхтатилмаса, орадан бир қанча вақт ўтгач бошқа мамлакатлар ҳам ядро қуролига эга бўлиб қолишлари мумкин, бундай шароитда эса синовларни тўхтатиш тўғрисида битимга келиш мушкулроқ бўлиб қолади, албатта.

Совет ҳукумати Буюк Британия ва Америка Қўшма Штатлари ҳукуматларига атом ва водород қуроли синовларини тўхтатишни таклиф қилиб, кейинги уч йил ичида неча марталаб мурожаат этди. Буюк Британия ҳукумати, шунингдек Америка Қўшма Штатлари ҳукумати ядро синовларини муддатсиз тўхтатишга рози бўлишни истамаганликлари сабабли, СССР бу синовларни дастлаб лоақал чекланган муддат билан, масалан 2-3 йил тўхтатиб туришни таклиф қилди. СССРнинг бу масалага доир таклифи синовларнинг тўхтатилганлиги устидан зарур халқаро контроль ўрнатилишини кўзда тутади.

Мана шу таклифларнинг ҳаммасига қарамай, ядро синовларини ҳеч сўзсиз ва кечиктирмай тўхтатиш масаласини ва ҳатто вақтинча тўхтатиб туриш масаласини ҳал қилиш тўғрисида, афсуски, шу вақтгача битимга келишга муваффақ бўлинмади.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети атом ва водород қуроли синовларини ҳамма жойда тўхтатишга амалий негиз солишга ва шу тариқа инсониятни қирғин атом уруши хавфидан узил-кесил халос қилиш йўлида биринчи қадам қўйишга интилиб, Совет Иттифоқида атом ва водород қуролининг ҳамма турлари синовларини тўхтатишга қарор қилди.

Совет ҳукумати СССР Олий Советининг шу қарорини ижро қилиб, **атом ва водород қуролининг ҳар қандай турлари синовларини 1958 йил 31 мартдан бошлаб Совет Иттифоқининг бир ўзи тахтатганлиги тўғрисида қарор қабул қилди.**

Совет ҳукумати Буюк Британия ҳукуматига, шунингдек Қўшма Штатлар ҳукуматига бу тадбирга қўшилишни таклиф этиб мурожаат қилади.

Ҳозирги вақтда ядро қуролига эга бўлган мамлакатларнинг ҳукуматлари СССРнинг бу таклифини қувватласалар ва улар ҳам бундан буён синовлар ўтказишдан воз кечишга қарор қилсалар, у ҳолда бутун дунё халқларини чуқур ҳаяжонлантириб турган масала, ниҳоят, ҳал қилинган бўлади ва шу тариқа тинчликни мустаҳкамлаш ва давлатлар ўртасида ишончни мустаҳкамлаш йўлида олға томон катта қадам қўйилади.

Бироқ, ядро қуролига эга бўлган мамлакатларнинг ҳукуматлари Совет ҳукуматининг бу қарорини қувватлашни истамай, аҳволни аввалгича қолдиришни лозим топсалар, атом ва водород қуроли синовларини давом эттира берсалар, у ҳолда Совет Иттифоқининг ўз хавфсизлигини таъминлаш манфаатларини кўзлаб, ядро синовларини тўхтатиш тўғрисида олинган мажбуриятлардан ўзини эркин деб ҳисоблашдан бошқа иложи қолмайди, албатта. Совет ҳукумати аҳволнинг бундай тус олишини истамайди. Совет ҳукумати Буюк Британия ҳукумати Совет Иттифоқининг ташаббусига қўшилади ва шу тариқа ядро қуроли синовларини ҳамма жойда абадий тўхтатишни мумкин бўладиган ишга айлантиради, деб умид қилади.

Ҳозирги замон ядро қуроли таҳдид солаётган офатлардан одамларни муҳофаза қилиш йўлида қўйиладиган бу биринчи амалий қадам халқларни атом уруши хавфидан батамом халос қилишдан иборат вазифани ҳал этиш соҳасида олға томон ҳаракат қилишни кўп жиҳатдан енгиллаштиради. Атом ва водород қуроли синовларини тўхтатиш умуман халқаро сиёсий вазиятни жиддий равишда яхшилайди ва бартараф этилмаган бошқа халқаро проблемаларни ҳал қилиш учун қулайроқ вазият вужудга келтиради.

Бош Министр жаноблари, Совет ҳукуматининг юқорида айтилган таклифлари Буюк Британия ҳукумати томонидан ижобий равишда кутиб олинади, деб умид билдиришга ижозат бергайсиз.

Самимий ҳурмат билан
Н. ХРУШЧЕВ.

Буюк Британия Бош Министри Гарольд МАКМИЛЛАН Жаноб Олийларига.

К. Е. Ворошиловнинг Польша Халқ Республикасига бориши тўғрисида

Польша Халқ Республикаси Давлат Кенгаши ССР Иттифоқи Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ К. Е. Ворошиловни Польша Халқ Республикасига дўстлик визити билан келишга таклиф этди.

Ўртоқ К. Е. Ворошилов бу таклифни зўр миннатдорчилик билан қабул қилди ва Польша Халқ Республикасига шу йил апрель ойининг иккинчи ярмида бормоқчи.

СССР Олий Совети Президиумида

СССР Олий Совети Президиуми 1955-1957 йилларда балиқ овлаш ва қайта ишлаш давлат планларини муваффақиятли бажарганликлари учун Тюмень области балиқ саноатининг, балиқчилик колхозларининг, совет, партия ва комсомол органларининг илғор ходимларидан 326 кишини мукофотлади.

Шу жумладан Ленин ордени билан 14 киши, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан 31 киши, «Ҳурмат Белгиси» ордени билан 71 киши, «Шавкатли меҳнат учун» ва «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлик учун» медаллари билан 210 киши мукофотланди.

Колхоз балиқчилигини ривожлантиришдаги алоҳида хизматлари учун ҳамда балиқ овлашда юксак кўрсаткичларга эришганликлари учун К. А. Вануйто ва С. Худига Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди.

Венгер-совет бузилмас дўстлиги

Совет Иттифоқи Партия-Ҳукумат делегациясининг Венгрияда бўлиши

БУДАПЕШТ, 7 апрель. **(ТАСС махсус мухбири).** КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ва СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев бошчилигидаги Совет Иттифоқи Партия-Ҳукумат делегацияси бугун Карцаг шаҳри районидаги (Сольнок области) қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш кооперативини бориб кўрди. Венгрия Халқ Республикаси Президиумининг раиси Иштван Доби, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ва Марказий Комитет секретари Карой Кишш, ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Лайош Фехер ва ер ишлари министри Имре Дэгеи делегацияга ҳамроҳ бўлиб бордилар.

Шундан кейин совет меҳмонлари ва Венгриянинг партия ҳамда ҳукумат арбоблари Цеглед шаҳрига жўнаб кетдилар. Шаҳарга бориш йўлида қишлоқ ва посёлкаларнинг минглаб аҳолиси делегацияни табриклади.

Цегледа совет меҳмонлари шарафига митинг бўлди. Шаҳар кенгашининг раиси ўртоқ Имре Селепчени совет делегацияси аъзоларини табриклади. Совет Партия-Ҳукумат делегациясининг аъзоси, КПСС Ленинград шаҳар комитетининг иккинчи секретари ўртоқ А. П. Бойкова жавоб нутқи сўзлади. Шундан кейин митинг қатнашчилари томонидан гулдурос қарсаклар билан кутиб олинган ўртоқ Н. С. Хрушчев митингда нутқ сўзлади.

Сўнгра Партия-Ҳукумат делегацияси Сольнок шаҳрига борди. Бу ерда Кошут майдонида 15 мингдан ортиқ ишчилар, хизматчилар, шунингдек атрофдаги қишлоқларнинг деҳқонлари тўпландилар. Совет меҳмонлари трибунага чиққанларида улар гулдурос қарсаклар ва табрик сўзлари билан кутиб олиндилар. ВСИП Сольнок область комитетининг биринчи секретари ўртоқ Лайош Цинеге Партия-Ҳукумат делегациясини табриклади. КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ва СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи ўринбосари Ф. Р. Козлов жавоб нутқи сўзлади. Шундан кейин делегация бошлиғи, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ва СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев митинг қатнашчилари олдида нутқ сўзлади. Уни ҳамма қизғин кутиб олди. Совет делегацияси бир оз дам олгандан кейин Карцаг шаҳрига жўнаб кетди.

Карцагда ҳам шаҳарнинг марказий майдонида катта митинг бўлди. Шаҳар партия комитетининг секретари Иштван Ковач совет делегациясини табриклади. Совет делегацияси номидан Партия-Ҳукумат делегациясининг аъзоси, Украина КП Киев область комитетининг биринчи секретари П. Е. Шелест жавоб нутқи сўзлади. Митинг қатнашчилари Н. С. Хрушчевнинг нутқини узоқ давом этган гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Митингдан кейин совет делегацияси «Беке» («Тинчлик») номли ишлаб чиқариш кооперативига жўнаб кетди ва кооператив хўжаликни кўздан кечирди.

Карцаг шаҳар партия комитети, шаҳар кенгаши ва «Тинчлик» кооперативининг раҳбарлари Совет Иттифоқи Партия-Ҳукумат делегацияси шарафига зиёфат бердилар. Шаҳар кенгашининг раиси Ласло Сентеши ва Н. С. Хрушчев дўстона қадаҳ кўтардилар.

Зиёфатдан кейин совет делегацияси махсус поездда Будапештга жўнаб кетди.

Непал қироли ва қироличасининг совет Иттифоқига давлат визити билан келишига доир

Бундан бироз вақт муқаддам СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. Е. Ворошилов Непал қироли Махендра Бир Бикрам Шах Дева Ҳазрат Олийларига таклифнома юбориб, СССР Олий Совети Президиуми номидан ва шахсан ўз номидан уни Қиролича билан бирликда Совет Иттифоқига расмий давлат визити билан келишни таклиф қилган эди.

Непал қироли Махендра Бир Бикрам Шах Дева СССР Олий Совети Президиумига ва К. Е. Ворошиловга шахсан ўз номидан ва Қиролича номидан ташаккур билдириб, таклифни қабул қилганлигини хабар қилди.

Непал Қироли ва Қироличаси Ҳазрат Олийларининг СССРга давлат визити билан 1958 йил ёзида келишлари кутилади. (ТАСС).

В. И. ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 88 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ЛЕНИН ҳақида хотиралар

А. А. АНДРЕЕВ.

Ленин мажлисларда

Ленин ҳақида яна уни 1920-1922 йиллар давомида кундалик иш шароитида партия Марказий Комитети ҳамда Ленин раис бўлган Меҳнат ва Мудофаа Совети мажлисларида қандай ҳолатда кўрганлигимни гапириб беришим керак.

IX съезддан кейин Марказий Комитет состави катта эмас — 19 аъзодан иборат эди. Марказий Комитет жуда тез-тез тўпланиб турар эди. Бундан ташқари, менга тез-тез Марказий Комитетнинг Сиёсий бюроси мажлисларида иштирок этишга тўғри келарди. Меҳнат ва Мудофаа Совети Ленин раислиги остида ҳар ҳафтада бир марта тўпланар ва бу Советга асосий хўжалик халқ комиссарликларининг 10-12 раҳбари кирар эди. Мен бир қанча вақтгача (1920-1921 йилларда) Меҳнат ва Мудофаа Советида ВЦСПСдан қатнашиб турдим.

У вақтларда мажлисга кечикиб келиш катта жиноят эди. Ленин ўз вақтида етиб келарди. Тайинланган вақтдаёқ у мажлислар залида бўлар ёки мажлисда қатнашадиганларнинг кўпчилигининг келишини кутиб, ўз кабинетида иш билан машғул бўлар эди.

Мажлисни олиб боришда у жуда қаттиққўл эди; ҳа, айтгандай қаттиққўл бўлиш учун унчалик зарурат ҳам бўлмас эди: Ленинга бўлган зўр ҳурмат туфайли мажлисда тўла тартиб бўларди. Марказий Комитетда ҳамда Меҳнат ва Мудофаа Советида нутқ ва докладлар учун 3-5 минут регламент белгиланган эди, у регламентга аввало Ленининг ўзи қатъий риоя қилар эди. Унинг олдида доимо секундомерли соат турарди, агар гапирувчи белгиланган регламентдан чиқиб кетса, Ленин дарҳол унга соатни кўрсатар эди. У мажлисда чекишни қатъиян манъ қиларди, лекин чекувчилар кўп бўлганидан, баъзида, шу ердаги печка мўриси ёнига тўпланиб қолган ўртоқларга қараганда стол ёнида ўтирган ўртоқлар камайиб қолар эди: у ерга кишилар Ленин тақиқига риоя қилиш ва айни бир вақтда чекиб олиш учун тўпланишарди. Бундай пайтларда Ленин аччиғланиб, чекувчиларни жойларига келиб ўтиришларини талаб қилар эди. У мажлисларда кишиларнинг унчалик чарчамасликлари тўғрисида жуда ғамхўрлик қиларди. Бир вақт унинг буйруғи билан шекилли, ҳатто залга ҳавони озон билан тозалаш учун қандайдир асбоб ҳам ўрнатилган эди, унинг кабинетида эса катта кўм-кўк пальма турарди, у кабинетнинг нақ учдан бирини эгалларди.

Шуни айтишим керакки, мажлисларда қаттиққўллик ва қатъий тартиб бўлишига қарамай, бу мажлисларда ҳеч қандай зўрма-зўракилик сезилмасди, балки тўла эркинлик, ўртоқлик вазияти бўлар эди. Ленин талабчан эди, лекин у кишиларга бўлган муносабатда ҳеч қачон зарда қилмас ва ранжиб гапирмас эди. Ҳар ким ўзи ўйлаган нарсаси тўғрисида у билан гаплашар экан, жеркиб ташланишдан қўрқмасдан гаплашарди. Ленин билан ҳар қандай масала юзасидан мутлақо эркин баҳслашиш мумкин эди ва бундай баҳслашувлар кўп бўлиб турар эди. У ҳеч қачон ўз фикрини шак-шубҳасиз тўғри деб туриб олмас эди, бошқа далилларни ҳам ҳар вақт диққат билан тинглар эди.

Ленин билан гаплашувчилар ҳеч қандай уялиш-тортиниш ҳиссини билмас эдилар; ҳатто, айтиш мумкинки, у ёрдамчи саволлар бериб, тезда ташаббус қўзғатар ва одамларнинг ўз фикрларини эркинлик билан гапиришларига имкон берар эди ва агарда бирон киши қандайдир қизиқарли нарса ҳақида гапириб қолса, ҳамма вақт уни диққат бериб тинглар эди. Шу билан бирга, у ҳеч қачон принципиал нотўғри нарсаларга мутлақо йўл қўймас эди. Принципиал масалаларга келганда, Ленин бизнинг позициямизни топширишга ва большевистик принципни бузишга уринган кишиларга нисбатан аёвсиз эди. Бу масалада Ленин бундай кишиларнинг тутган ўрни билан ҳам, иш юзасидан яқин бўлганликлари билан ҳам ҳисоблашмасди.

> 22 апрель совет кишилари учун, бутун дунё меҳнаткашлари учун энг азиз ва қимматли кундир. Чунки бу кун Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси ва ташкилотчиси, бутун дунё пролетарларининг йўлбошчиси В. И. Ленин туғилган кундир.
>
> Совет кишилари ҳар йили Ленин кунини нишонлар эканлар, Улуғ Ленин тарбиялаб вояга етказган ва чиниқтирган, Ленин ибораси билан айтганда, замонамизнинг ақл-идроки, шон-шуҳрати ва виждони бўлган жонажон Коммунистик партияга садоқат ва меҳр-муҳаббатларини изҳор қиладилар, Ленин васиятларини амалга ошириш учун қатъий бел боғлаганликларини билдирадилар.
>
> В. И. Ленин туғилган кун—совет халқининг байрамидир. Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 88 йиллиги муносабати билан газетамизда улуғ доҳи ҳақида хотиралар, эсдаликлар, мақолалар ва бошқа материалларни бериб борамиз.

Ленин юморга жуда уста эди ва у ниҳоятда завқланиб кулар эди. Марказий Комитетнинг мажлисларида шундай бўларди: М. И. Калинин (шуни айтиш керакки, Михаил Иванович ўзининг бутун содда ташқи салобати билан партия ва давлатнинг доно арбобларидан бири эди ва унда фавқулодда катта маданият, бой революцион тажриба билан амалий турмуш донолиги уйғунлашган эди), одатда, ўз фикрини айтаётиб, қандайдир аломат ва ажойиб гап қўшиб қўйишни яхши кўрардики, унинг гапидан ҳамма, айниқса Ленин ичаги узилгудек бўлиб куларди. У кўзидан ёш чиққунча кулар ва яна: «Нима, нима дедингиз, ўртоқ Калинин?» — деб қайтарарди ва янги завқли кулги бошланарди. Ички ва халқаро сиёсатнинг муҳим масалаларини муҳокама қилиш ҳам ана шундай хушчақчақ вазиятда ўтарди.

Ленин баъзан мажлис вақтида ўзининг тўқима креслоси суянчиғига суяниб, нима тўғрисидадир ўйга чўмар, ёки, бошини қуйи эгиб, тез-тез нималардир ёзар, ҳар хил белгилар қилар эди. Кўриниб турибдики, унинг фикри, кундалик ишлардан ташқари, қандайдир бошқа масалалар билан банд.

У вақтни жуда тежар, узундан-узоқ мунозаралар билан вақт ўтказишни ёқтирмас эди. Унинг ўзи қисқа гапирар, баъзан фақат оғзаки таклифлар киритиш билан қаноатланар, ё бўлмаса уларни мажлис давомида тезгина бир парча қоғозга ёзиб борар эди.

Агарда бирон кишининг нутқида тўғри хулосалар айтилганлигини эшитиб қолса, Ленин ҳеч қачон бу хулосаларни раис сифатида ўз сўзи билан ифодалашга уринмасди, балки гапираётган кишига қараб дарҳол: «Марҳамат қилиб, ўз таклифингизни айтиб туринг», деб мурожаат қиларди. Ленин мажлисларда раислик қиларкан, ҳеч вақт у ўз фикрини охирги сўз деб ҳисоблашни талаб қилмасди. Марказий Комитет ҳамда Меҳнат ва Мудофаа Советининг барча мажлисларида айтилган фикр ва таклифларда сал бўлса-да келишмовчилик бўлиб қолса, уларни овозга қўйиш қонун эди. Далилларнинг тўғрилигини ёки вазифанинг қўйилишини кишилар тушунсинлар, унга ишонсинлар — худди мана шу нарса доимо тўғри қарор учун асос бўлмоғи керак, — Ленин ҳамма вақт талаб қилган энг муҳим нарса шу эди.

Вазият қанчалик оғир бўлмасин ва Ленин ўзини қандай сезмасин, мен уни мажлисларда ҳеч қачон қовоғи солиқ ҳолда, ёки ҳатто жаҳл устида кўрган эмасман. Хушчақчақ табиатли Ленин ана шундай эди. Лекин гап қарорларни бажармаганлик ва унга виждонсизлик билан қараганлик тўғрисида ёки партия ё давлат интизомини бузганлик тўғрисида борганда у жуда аччиғланар эди. У худди шу ердаёқ бундай ходимнинг шармандасини чиқарар ва унга энг қаттиқ жазо чоралари беришни талаб қилар эди.

Меҳнат ва Мудофаа Советининг вазифасига у вақтда озиқ-овқат, ёқилғи, саноат, транспорт, таъминот, армия ва кўпгина бошқа масалалар кирарди. Қийинчилик вақти эди. Ҳар бир вагон ғаллани кузатиб боришга, ҳар бир вагон озиқ-овқат, ёқилғи ва хомашёни тақсимлаб чиқишга тўғри келар эди. Меҳнат ва Мудофаа Советида кўриладиган масалалар рўйхатида Волхов ва Кашира электростанциялари каби биринчи совет электростанциялари қурилиши масалалари билан бир қаторда, Қизил Армияни чипта кавуш билан таъминлаш масаласини ҳам топиш мумкин эди.

Ленин ҳамиша аниқ маълумотлар бўлишини ва қабул қилинган қарорларнинг сўзсиз бажарилишини талаб қилар эди. Шунинг учун баъзан мажлислар тўғридан-тўғри қабул қилинган қарорларнинг бажарилишини текшириш ва тайёрлаш ишидаги ҳақиқий аҳвол тўғрисидаги, поездларнинг ҳаракати тўғрисидаги, таъминот тўғрисидаги ахборотлардан бошланарди. Ҳисобот ишлари яхши йўлга қўйилмаган эди, Ленин қабул қилинган қарорларнинг бажарилишини текшириш йўқлиги учун ва ноаниқ маълумотлар учун айбдор бўлганларни, айниқса савдо халқ комиссарлиги ва транспорт ходимларини тез-тез койиб турар эди. Ленин сансалорчилик учун ва қабул қилинган қарорларнинг бажарилишини текширишга анчайин бепарво муносабатда бўлинганлик учун шундай койир эдики, мажлисдагилардан тер чиқиб кетар эди.

У аниқ исботларсиз ва конкрет таклифларсиз умумий мунозара юритишни ёқтирмасди ва бундай ҳолларда сўзловчидан аниқлик ва чинакам амалий таклифлар талаб қилиб, ҳатто унинг гапини бўлиб ҳам қўяр эди. Лекин шу билан бир вақтда Ленин бирон масала юзасидан ўз қарашини белгилаб олган бўлса-да, шунда ҳам бошқаларнинг гапини диққат билан тингларди (бу жиҳатдан у ҳаммадан ажралиб турарди); у фақат бир кўзини сал қисиброқ, синовчанлик билан қараб, кулумсираб ўтирарди.

Унинг қандай обрўга, унинг сўзи ёки таклифининг қандай ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлигини ҳамма яхши биларди. Буни унинг ўзи ҳам биларди, албатта. Лекин у, ҳамиша узил-кесил хулоса чиқаришдан олдин, кишиларни диққат билан тинглар эди. У муҳим масалаларни ҳеч қачон Марказий Комитетсиз, Марказий Комитетда муҳокама қилмасдан ҳал этмасди; Ленин Марказий Комитетда ҳам, Халқ Комиссарлари Советида ҳам коллектив раҳбарликка қатъий риоя қилар эди.

НИКОЛАЙ МАМАЙ ВА УНИНГ ДЎСТЛАРИ

Участка бошлиғи (ўнгдан иккинчи) Е. Е. Ольсевич Мамай бригадаси аъзоларини сменада пландан ташқари 1,8 тонна, бригада бошлиғининг эса 5 тонна кўмир берганлиги билан табриклаётир.

Николай Яковлевич Мамай сўнгги бир неча ойнинг ўзида жуда кўп дўст орттирди. Почтальон унинг уйига ва ишхонасига деярлик ҳар куни бир нечталаб хат ва телеграмма олиб келади. Черниговлик колхозчи Ольга Мамай, солдат М. Г. Уц, Орехово-зуевалик новатор ишчи Александра Клопова, қарағандалик шахтёр-машинист Александр Романенко, иркутсклик шахтёр Василий Пономарев, бекободлик пўлат эритувчи Хафиз Ғаниев, чирчиқлик машинасоз Ҳадича Гумирова кабилар Николай Мамай билан мунтазам ёзишиб турибтилар.

Шу йил январь ойида Кривойрогда яқиндагина ишга туширилган Дзержинский номли коннинг «Саксаган» шахтасининг бригада бошлиғи Иван Буряк ўзи раҳбарлик қилаётган комплекс бригада аъзолари номидан Мамайга хат ёзди. Улар ҳар куни пландан ташқари камида икки тоннадан руда қазишга аҳд қилганликларини билдириб, хат охирида бундай дейди: «Бизлар сизнинг бригадангизни мусобақага чақиришга қарор қилдик. Ўз коллективим номидан сизга мурожаат қиламан: келинг мусобақалашайлик, 1958 йилда Ватанимизга сизлар пландан ташқари кўплаб кўмир беринг, бизлар эса руда берамиз!».

Бу хатни олиши билан Николай ўз бригадаси аъзолари билан маслаҳатлашиб, қуйидаги жавобни ёзди:

«Қадрли ўртоқ Буряк! Сенинг хатингни бригадамиз забойчилари ўқиб, жуда хурсанд бўлишди. Ташаббусимизни қўллаб-қувватлаганларинг учун сенга, дўстим ва ўртоқларингга катта раҳмат. Бригадамизни мусобақага чақирган эkансизлар, бу чақириқни биз мамнуният билан қабул қиламиз.

Бригадамиз забойчилари бу йил илгаригидек ҳар сменада пландан ташқари бир тонна эмас, 1,5 тоннадан кўпроқ кўмир бериш мажбуриятини олдилар».

... Отаси, акаси, келин ойиси шахтёр бўлганлиги учун Николай болалик чоғиданоқ бу қийин, аммо ажойиб касбни севиб қолганди. Совет Армияси сафида хизмат қиларкан, у бўш вақтларида кўмир саноатига тегишли адабиётларни ўқир, забойчи бўлиш учун тайёргарлик кўрар эди. Тошкент гарнизонида хизмат қилиб юраркан, газета ва журналларда Краснодон шахталари ва шахтёрлари тўғрисида босилган хабарларни зўр эҳтирос билан ўқирди. Ҳарбий хизматни ўтаб, Кубанга, ўз қишлоғига қайтди-ю, бироқ у ерда кўп турмади. Чунки Николай армия сафида бирга хизмат қилган дўстлари Иван Сидоров, Николай Курс, Николай Бабушкин, Владимир Манченколар билан Краснодондаги шахтага бориб, биргаликда ишлашга аҳд қилган эдилар.

Улар 2-«Северная» шахтасига забойчи бўлиб ишга кирдилар ва тажрибали шахтёрлар ёрдамида тезда мустақил бригада тузиб, ишлай бошладилар. Бунга ҳали 5 йил бўлгани йўқ. Лекин шу қисқа вақт ичида собиқ солдатлар бригадаси фидокорона меҳнати ва ташаббускорлиги билан дастлаб шахтада, сўнг Краснодонда, сўнгра эса бутун мамлакатга донг таратди.

Ўтган йили Мамай ўз бригадасида ишнинг ташкил қилишни такомиллаштиришга қаратилган қимматли таклиф киритди. Бригаданинг ҳар бир аъзоси забойчилик билан боғлиқ бўлган икки-уч хил операцияни бажаришни ўрганди. Шундан кейин смена давомида қилинадиган ҳамма ишни бошқаларнинг ёрдамисиз бригаданинг ўзи бажарадиган бўлди. Бу тадбир иш унумдорлигини анча оширди. Янгилик бошқа шахталарда ҳам қўлланилиб, кўмир қазиб чиқариш анча кўпайди. Мана шу ва шунга ўхшаш кўпгина янгиликлар яратганлиги ҳамда самарали меҳнати учун 1957 йил охирида Николай Мамай Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони билан тақдирланди.

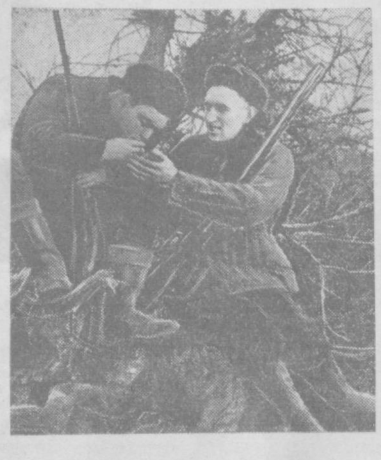

Жонбозлик кўрсатиб ишлагандан кейин Шимолий Доннинг хушҳаво жойларида ҳордиқ чиқариш қандай роҳат! Николай шахта мустаҳкамловчиси И. Шчепетков билан қуён ови тўғрисида завқ билан сўзлашиб ўтирибди.

Хотини ва болалари Николай Мамайни ишга кузатиб қолмоқдалар, (ўнгда) забойчи Н. Бабушкин.

Николай Мамай бригада аъзолари ўртасида меҳнат тақсимотини такомиллаштириш йўли билан 6 кишини бошқа бригадага ўтказди. Ҳозир 18-20 киши ўрнига 14 кишилик бригада илгаригидан 1,5-2 баравар кўп маҳсулот бераётир.

Бу аҳил бригада аъзолари барча совет шахтёрларига қарата ҳар бир кишининг ҳар куни смена нормасини ортиғи билан бажариши учун социалистик мусобақа бошлаш тўғрисида мурожаат қилдилар. Бу мурожаат кўмир конларидагина эмас, балки саноатнинг ҳамма тармоқларида, бепоён мамлакатимиздаги деярлик барча завод, фабрикаларда ҳам мамнуният билан қўллаб-қувватланди. Чунки бу ташаббус якка-якка новаторларнинг рекорди билан кифояланмай, барча ишчи ва мастерларни унумли ишлашга даъват этади.

Социалистик индустрияни тез суръатлар билан ривожлантиришга катта ҳисса қўшаётган новатор-шахтёр Николай Мамай ва унинг дўстлари самарали меҳнат натижасида шон-шуҳрат қозонаётирлар. Касбдошлари бу донгдор шахтёрни СССР Олий Советига ўз депутатлари қилиб сайладилар. Ўтган йили пландан ташқари 1000 тоннадан зиёд кўмир берган Николай Мамай бу меҳнати эвазига ҳаммаси бўлиб 55 минг 500 сўм иш ҳақи олди, мана шу меҳнат-ҳалолидан данғиллама уй қуриб олди. Унинг бригадасидаги бошқа забойчилар ҳам 32-44 минг сўмдан иш ҳақи олдилар.

Мамлакатимиз учун ҳам, ҳар бир меҳнаткаш учун ҳам қулай бўлган Николай Мамай ташаббуси областимиз шаҳарларида ҳам кенг қўлланилаётир. Бекободлик металлурглар ва шиферчилар, оҳангаронлик шахтёрлар, мирзачўллик бинокорлар, чирчиқлик машинасозлар, олмалиқлик кончилар, янгийўллик консервачилар ҳамда республикамиз пойтахти саноат корхоналарининг кўп кишилик коллективлари бу методга амал қилиб, маҳсулот ишлаб чиқаришни кун сайин кўпайтирмоқдалар.

Икки мусобақадош бригада бошлиқлари Н. Мамай ва П. Польшчиков (ўртада) смена бошланиши олдидан бир-бирлари билан дўстона суҳбатлашмоқдалар.

Р. Азриель фотолари, (ТАСС фотохроникаси).

Коммунистларнинг сиёсий ўқишига эътиборни кучайтирайлик

Партиямизнинг Марказий Комитети идеология ишини тубдан яхшилаш, унинг кўламини кенгайтириш ва савиясини ошириш партия ташкилотлари олдидаги асосий вазифалардан бири эканлигини доимо уқтириб келмоқда.

Оққўрғон район партия комитети, райондаги колхоз, совхоз ва корхоналарнинг бошланғич партия ташкилотлари бунга амал қилиб, бу йил партия пропагандасини қайта ташкил этиш ҳамда коммунистларнинг сиёсий ўқишига раҳбарликни яхшилаш соҳасида бирмунча иш қилдилар. Районда партия маорифи шохобчалари ўтган ўқиш йилидагига нисбатан бирмунча кенгайтирилди ва у анча такомиллаштирилди. Бошланғич партия ташкилотлари ҳузурида КПСС тарихини, социалистик қишлоқ хўжалиги, саноат ва совет савдосининг конкрет экономикасини, сиёсий иқтисод фанини, В. И. Лениннинг таржимаи ҳолини ҳамда кундалик сиёсатни ўрганиш юзасидан ҳаммаси бўлиб 38 тўгарак ташкил этилган. Уларга райондаги колхоз, совхоз, МТС, корхона ва муассасаларда ишловчи 634 коммунист ҳамда кўпгина партиясиз активлар жалб этилган. Бундан ташқари район партия комитети ҳузурида қишлоқ хўжалик масалаларини ўрганиш юзасидан ташкил қилинган семинарда партия, совет ва хўжалик активларидан 74 киши шуғулланмоқда.

Алимкент пахта тозалаш заводи партия ташкилоти саноат конкрет экономикасини ўрганиш юзасидан ташкил этилган тўгаракда машғулотларнинг мунтазам ва юқори савияда ўтишини таъминлашга катта эътибор бераётир. Тўгарак раҳбари ўртоқ Н. Когай ҳар бир темани тушунарли қилиб баён этади. Жумладан, у, саноат корхоналарининг ишлаб чиқариш — хўжалик фаолиятини планлаштириш темаси юзасидан машғулот ўтказганда материални назарий жиҳатдан асосли баён қилиш билан бирга, заводда ишлаб чиқариш-хўжалик фаолиятини планлаштиришга доир кўпгина мисоллар келтирди. Бу тингловчиларда катта қизиқиш ҳосил қилди ва улар суҳбатга актив иштирок этдилар, кўпгина саволлар бердилар.

Аммо райондаги ҳамма бошланғич партия ташкилотлари ҳам партия маорифи масаласи билан ана шундай яхши шуғулланаётирлар, деб бўлмайди. Район партия комитети ва кўпчилик бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари коммунистларнинг марксча-ленинча ўқиши устидан кундалик контроль олиб бормаётирлар.

Аввало шуни айтиш керакки, кўпгина тўгаракларда, жумладан «Оққўрғон» совхози ва Ленин номли колхоз партия ташкилотлари ҳузурида ташкил этилган тўгаракларда 1957-1958 ўқиш йили белгиланган муддатдан анча кечикиб бошланди.

Бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари коммунистларнинг машғулотларга тўлиқ қатнашишини таъминлаш масаласи билан қизиқмаётирлар. Шу йилнинг февраль ойи ичида «Ленинобод», Карл Маркс номли, Ворошилов номли, Куйбишев номли колхозлар ва 1-МТС партия ташкилотлари ҳузурида ташкил этилган тўгаракларда ўтказилган машғулотларга тингловчиларнинг ярмидан ҳам камроғи иштирок этди. Бунга, кўп жиҳатдан пропагандистлар машғулотларни ўтказишга етарли тайёрлик кўриб келмаётганликлари ва уни паст савияда ўтказаётганликлари, бу эса тингловчиларда қизиқиш ҳосил қилмаётгани сабаб бўлмоқда.

Пропагандистларнинг айримлари ўқиш планига риоя қилмайдилар. Мисол учун, Ленин номли колхоз партия ташкилоти ҳузурида ташкил этилган КПСС тарихини ўрганиш тўгарагининг пропагандисти ўртоқ А. Усмонов биринчи темадан кейин тўғридан-тўғри учинчи тема бўйича машғулот ўтказган. Сталин номли, Будённий номли колхозлар, «Оққўрғон» совхозининг 7-бўлими бошланғич партия ташкилотлари ҳузурида ташкил этилган КПСС тарихини ўрганиш тўгаракларида ҳам ана шу каби ҳол юз берди. Карл Маркс номли колхоз ва «Оққўрғон» совхозининг 10-бўлими партия ташкилоти ҳузурида ташкил этилган тўгаракларда эса КПСС тарихини ўрганишга умуман киришилгани йўқ.

КПСС тарихини ўрганиш юзасидан ташкил этилган тўгаракларда партиянинг ревизионистларга қарши олиб борган кураши тарихини, синфлар ва синфий кураш ҳақидаги таълимотни, коммунистик ҳаракат тарихини ижодий ўрганиш яхши йўлга қўйилмаган.

Социалистик қишлоқ хўжалиги экономикасини ўрганиш юзасидан ташкил қилинган кўпчилик тўгаракларнинг пропагандистлари тема материалини марксча-ленинча иқтисодий фан асосида эмас, балки техминимум сифатида баён қилаётирлар, уни колхоз, совхоз ёки МТС олдида турган вазифалар билан боғламай, қуруқ ва умумий ҳикоядан иборат қилиб қўяётирлар. Бунга мисол қилиб, Ворошилов номли колхоз партия ташкилоти ҳузурида ташкил этилган тўгаракнинг пропагандисти ўртоқ Саломовнинг «Ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва колхоз ҳамда совхозлардаги ишлаб чиқариш соҳаларини мувофиқлаштириш» темасида ўтказган машғулотини кўрсатиш мумкин. Ўртоқ Саломов бир соат давомида қуруқ умумий гап билан чегараланди ва теманинг моҳиятини чуқур очиб бермади. «Ленинобод» колхози ва 1-МТС партия ташкилотлари ҳузурида ташкил этилган тўгаракларнинг пропагандистлари Эгамбердиев ва Валиев ўртоқлар эса шу тема юзасидан ўтказилган машғулотда ўз сўзларининг кўп қисмини халқ хўжалигида эришилган муваффақиятларни санаб кўрсатишга бағишлаб, теманинг асосий материалини баён қилишга атиги бир неча минут қолдирдилар. Улар тўгарак тингловчилари билан илгариги машғулот темаси юзасидан қисқа суҳбат ўтказмадилар. Янги тема материалини баён қилганда эса фақат ўзлари гапириш билан қаноатландилар. Натижада машғулотлар зерикарли ўтди, у тингловчиларда қизиқиш ҳосил қилмади.

Бу ва бошқа ана шу каби фактлар район партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари партия маорифи шохобчаларида ўқиш йилини бошлаш олдидан пропагандист кадрлар танлаш ва уларни тайёрлашга жиддий эътибор бермаганликларини. Ўқиш йили давомида эса улар машғулотларни қандай савияда ва мазмунда ўтказаётгани устидан контроллик олиб бормаётганликларини кўрсатади. Бунинг устига айрим тўгаракларнинг пропагандистлари тез-тез алмаштириб турилади. «Озод» колхози партия ташкилоти ҳузурида ташкил этилган қишлоқ хўжалиги конкрет экономикасини ўрганиш тўгарагининг пропагандисти шу ўқиш йили давомида икки марта алмаштирилган. «Оққўрғон» совхозининг 8-бўлими партия ташкилоти ҳузурида ташкил этилган сиёсий иқтисод фанини ўрганиш тўгарагида эса пропагандист йўқлиги сабабли машғулотлар ўтказилмаётир.

Район партия комитетидаги ҳисобга кўра 23 коммунист назарияни мустақил ўрганишга истак билдирган. Аммо ана шу коммунистлар қандай ўқиётганликлари билан етарли қизиқилмаётир. Улар билан суҳбатлар ўтказилмайди, консультация ва марксизм-ленинизм назариясининг айрим проблемалари юзасидан лекциялар ташкил этилмайди.

Коммунистларнинг марксча-ленинча ўқиши соҳасида бу каби ачинарли аҳвол район партия комитети ва унинг пропаганда ҳамда агитация бўлими (мудири ўртоқ Наримонов) партия пропагандасини яхшилаш масаласи билан бевосита шуғулланмаётгани, идеология ишининг бу муҳим соҳасини фақат партия маорифи кабинетига ишониб топшириб қўйганликлари сабабли юз бермоқда. Партия маорифи ҳақидаги масала райком бюросининг мажлисларида камдан-кам муҳокама қилинади. У райком пленуми ва партия активининг йиғилишида эса ҳеч муҳокама қилинмаган.

Район партия комитети ва унинг бюроси, бошланғич партия ташкилотлари коммунистларнинг сиёсий ўқишини ташкил этиш ҳамда унга раҳбарлик қилиш соҳасидаги камчиликларга дарҳол барҳам беришлари, уни ҳозирги кун талаблари даражасига кўтариш юзасидан зарур чоралар кўришлари керак.

Т. САЛОҲИДДИНОВ,
область партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудирининг ўринбосари.

Янги институтнинг дастлабки қадамлари

Тошкент область халқ маорифи бўлимига қарашли Область ўқитувчилар малакасини ошириш институти Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг 1957 йил 1 октябрдаги қарорига асосан ташкил этилди. Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг 1957 йил 9 октябрдаги буйруғига асосан Тошкент область халқ маорифи бўлими Область ўқитувчилар малакасини ошириш институтини ташкил этишга киришиб, институтни тажрибали ва ўз ишига моҳир мутахассис кадрлар билан таъмин этди. Область ўқитувчилар малакасини ошириш институти қошида физика-математика, химия-биология, бошланғич синфлар, тил ва адабиёт, чет тили, тарих-география, рус тили ва адабиёти, политехника кабинетлари мавжуд бўлиб, кабинетлар тўла жиҳозланган.

Бундан ташқари, областимизда 100 дан ортиқ қозоқ мактаблари борлигини ҳисобга олиб, қозоқ тили ва адабиёти кабинети очилди. Шунингдек эстетика тарбия кабинетлари ҳам бор.

Институт қошида 60 кишилик ётоқхона жиҳозланди.

Институтнинг асосий вазифаси область халқ маорифи ходимларининг малакасини ошириб туриш, шу билан бирга тажрибакор ўқитувчиларнинг қимматли, кўп йиллик педагогик тажрибаларини оммалаштиришдан иборатдир. Институт қисқа муддат ичида чет тили, меҳнат ва амалий машғулот ўқитувчиларининг, мактабгача тарбия муассаса ходимларининг, мактаб кутубхонаси мудирларининг бир ойлик малакасини ошириш курсларини уюштириб, 140 кишини бу ўқишга жалб этди. Бундан ташқари, тарих, рус тили ўқитувчиларининг ҳамда район, шаҳар мактаб инспекторларининг уч кунлик семинари ташкил этилиб, бу семинарда ҳозирги куннинг актуал масалалари муҳокама этилди.

Институт ходимлари томонидан олиб борилган кузатишлар шуни кўрсатдики, бошланғич синфларда расм ва ашула дарсларини ўқитиш мутлақо талабга жавоб бермаётир. Шуни ҳисобга олиб институт маъмурияти Қорасув, Оржоникидзе, Калинин ва Тошкент район мактабларининг бошланғич синф ўқитувчилари учун ашула, расм фанини чуқурроқ ўргатиш мақсадида йиллик семинар ташкил этди. Мазкур семинарда ўқишлар ҳар ҳафтада бир кундан давом этмоқда. Область мактаблари бош пионер вожатийларининг 15 кунлик семинари давом этаётир. Ташкил этилган семинарлар ўз ишига моҳир практик лекторлар билан таъмин этилди.

Область ўқитувчилар малакасини ошириш институти 1958 йилда 1360 кишини малакани ошириш курсларида ўқитишни планлаштирган. Область ўқитувчилар малакасини ошириш институтининг нормал ишлаши учун Тошкент область халқ маорифи бўлими лозим бўлган шарт-шароитларни яратиб бераётир. Институт биносини капитал ремонтдан чиқариш ва кабинетларни жиҳозлаш учун ҳам катта маблағ сарфланди.

А. МУЛЛАМУҲАМЕДОВ.

Чигит экишда ҳар бир қулай фурсатдан тўла фойдаланайлик!

☆

Етилган ерларга чигит экиш бошланди

СИРДАРЁ. Охунбобоев номли колхоз райондаги энг йирик ва юқори ҳосилли қишлоқ хўжалик артелларидан ҳисобланади. Пахтакорлар бу йилги мўл ҳосил учун ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўрдилар. Сифатли шудгор қилинган ерлар ўз вақтида борона қилинганлиги, текисланганлиги, барча техника сифатли ремонтдан чиқарилиб, мавсумга тахт қилиб қўйилганлиги сабабли чигит экишни барвақт бошлаб юбориш имконияти туғилди.

Шу кунларда колхознинг Сўфихон Тошев, Обид Йўлдошев ўртоқлар бошлиқ илғор бригадалари далаларида бўлган киши квадрат-уялаб чигит экилаётганлигини кўриб мамнун бўлади. Ҳар иккала бригадада ишлаётган Шоаҳмедов, Ҳафизов ўртоқлар каби универсалчилар ўз экипаж аъзолари билан дастлабки кунлардаёқ 9-10 гектардан ерга чигит экдилар.

К. КЕНЖАЕВ.

☆ ☆ ☆

ЧИНОЗ. Сталин номли колхоз пахтакорлари ҳосилдорликни ўтган йилгига нисбатан камида 2-3 центнерданга ошириш учун курашмоқдалар. Бу йил колхознинг пахта майдони 150 гектарга кенгайтирилди ва барча ерлар ўз вақтида чигит экишга сифатли тайёрланди.

Мўл ҳосил етиштириш иштиёқи билан тўлиб-тошган Парда Жалилов, Истат Хўжаева, Ғани Набиев ўртоқлар бошлиқ бригада аъзолари чигит экишни уюшқоқлик билан бошлаб юбордилар. Улардан ўрнак олган райондаги «Қизил Октябрь», Ленин номли, «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» ва Оржоникидзе номли колхозларда ҳам чигит экишга қизғин киришилди.

Ў. КАРИМОВ.

☆ ☆ ☆

ОРЖОНИКИДЗЕ. Ўртоқ Убайдулла Юсуфалиев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси ҳар йили ҳам пахтадан юқори ҳосил етиштириб, кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлмоқдалар. Улар бу йил 110 гектар ернинг ҳар гектаридан 43 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилганлар. Йил бошидан пухта тайёргарлик кўриб, ер ва техникани мавсумга тахт қилиб қўйган бригада аъзолари колхоз бўйича биринчи бўлиб квадрат-уялаб чигит экишни бошладилар. Универсалчи О. Сайдаҳмедов, контролёрлардан М. Акбаров, С. Шоаҳмедов, сим тортувчи М. Икромов ўртоқлар ўз вазифаларини пухта эгаллаб олганликлари туфайли дастлабки куниёқ тўғри квадратлар ҳосил қилиб, пахтакорларни хурсанд қилдилар.

Й. ҚУРБОНОВ.

Киров номли колхоз.

Колхозларда артезиан қудуқлари

Маълумки, кўклам фаслида ариқ ва анҳорлардаги сув лойқаланиб, уни истеъмол қилиш қийинлашади. Шу сабабли сўнгги йилларда кўпчилик районларда артезиан қудуқлари қазиш ва пахтакорларни тоза сув билан таъминлаш ишлари кенгайиб кетди.

Оққўрғон районидаги «Ленинобод» ва Тельман номли колхозларда қазилган бундай қудуқлар суви билан ҳозир аҳоли таъминланмоқда. Тельман номли колхозда қазилган артезиан қудуғининг чуқурлиги 290 метр бўлиб, у ҳар секундига 12-15 кубометр сув чиқармоқда. Колхоз правлениеси ҳозир анҳорга оқиб тушаётган бу сувни водопровод линияси қуриб, бутун колхоз аъзоларини ичимли сув билан тўлиқ таъминлашни ва колхознинг қир участкасида ҳам ана шундай яна битта артезиан қудуғи қазишни планлаштирди.

Б. ШОНАЗАРОВ.

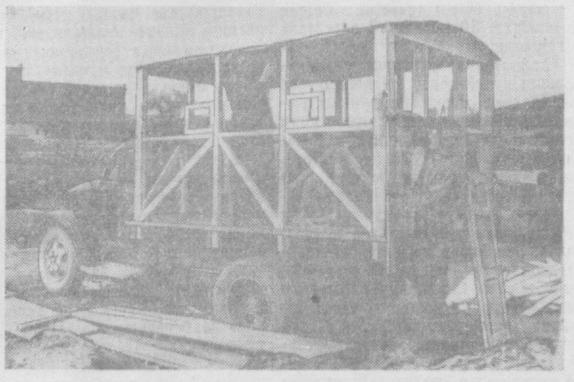

«Узбексельмаш» заводининг коллективи кўчма устахоналар запас қисмлар сақлайдиган махсус қутилар тайёрлаб беришда колхозларга яқиндан кўмаклашмоқда. **Суратда:** (чапдан ўнгга) ишчилардан **С. Р. Константиновский** ва **М. Г. Желенков** ўртоқлар Оржоникидзе районидаги Сталин номли колхоз учун автомашинага кўчма устахона ўрнатаётирлар.

В. Салов фотоси.

Ер ҳам, техника ҳам экишга тўла тайёр эмас

«Коммунизм» колхозининг аъзолари пахтакорларнинг Бутуниттифоқ кенгаши қатнашчиларининг социалистик мажбуриятидан илҳомланиб, пахта етиштиришни янада кўпайтириш, бунинг учун ички резервларни қидириб топиш соҳасида дуруст ишлар қилаётирлар. Шу билан бирга чигит экишга намунали тайёргарлик кўриб, мўл ҳосилга пухта замин яратмоқдалар. Улар умумий мажлис қарорига мувофиқ районда биринчи бўлиб МТСдан 24 та трактор ва керакли қишлоқ хўжалик машиналари сотиб олдилар.

Колхозда трактор-далачилик бригадаси тузилди. Бунга универсалчи ўртоқ Ғулом Абдуллаев бошлиқ қилиб тайинланди. Бригада 55 гектар ерга чигит экиб, Тюпка тажрибаси асосида ғўзани комплекс парвариш қилишга, ҳосилни ҳам машина билан йиғиб олишга қарор қилган.

Бу йил 710 гектар ерда ғўза 60х60, 60х50 схемасида парвариш қилинади. Бунинг учун 14 универсал, сеялка янги усулга мослаштирилиб, экишга тахт қилиб қўйилибди.

Райондаги «Шарқ юлдузи», Калинин номли, камқувват ҳисобланган Тельман номли, Карл Маркс номли колхоз аъзолари ҳам социалистик мусобақа асосида ишлаб, чигитни сифатли тайёрланган ерларга барвақт экиб олиш учун барча тадбирларни амалга ошираётирлар.

Октябрь райони бу йил пахта ҳосилини гектарига 4,4 центнердан ошириши керак. Бунинг учун барча колхоз, бригада ва звенолар чигит экишни пухта тайёргарлик билан кутиб олишлари лозим. Афсуски, ҳамма колхозларда ҳам ишни яхши деб бўлмайди.

Яна бир неча кундан кейин чигит экишга оммавий равишда киришилади. Вақт зиқ келишига қарамасдан Хрушчев номли колхоз раиси Т. Рустамов, бошланғич партия ташкилотининг секретари А. Юсупов, агроном М. Раҳматиллаев ўртоқлар амалга оширилиши лозим бўлган муҳим ишларни ўзибўларчиликка ташлаб, бепарво юрибдилар. Колхозда ер ҳайдаш ҳанузгача тугалланмаган, бороналаш жуда секин бораётир.

Колхоз раиси ўртоқ Рустамов бригада бошлиқлари, активларни йиғиб тез-тез мажлис ўтказади, саноқсиз топшириқлар беради. Аммо берилган топшириқнинг бажарилиши устидан контроллик қилинмайди. Колхозда 591 гектар ер борона қилингани ҳолда, колхоз раиси Рустамов район план бўлимига «791 гектар ер бороналанди», деб қалбаки сводка берди. Пахта ерлари ҳайдаб бўлинмагани ҳолда, ҳайдаш ҳам тугаллангани маълум қилинган.

Колхозчилар ўртасида меҳнат интизоми бўшашиб кетган. Бир неча ўнлаб колхозчи долзарб кунларда ишга чиқмай юрибдилар. Колхоз раисининг ён дафтаридаги ёзувга кўра 300 киши ер текислашда ишлаши кўрсатилган, бироқ иш уюшқоқсизлик билан бораётгани сабабли 765 гектар ердан эндигина 459 гектари текисланган.

Колхозга хизмат қиладиган Пахта МТСининг Х. Холмаанов, Х. Сулаймонов ўртоқлар бошлиқ трактор бригадасида ҳалигача «универсал», сеялка ва бошқа механизмлар ремонт қилиб бўлинмаган. 2 «универсал» янги схемага мослаштирилмаган. Бир «универсал» бузиқлигича турибди. Абдуқодиров ишлаётган ДТ-54 трактори ҳам ишдан чиққан. Колхоз агрономи ўртоқ Раҳматиллаев ахборотича икки бригадада 4 та эмас, биргина Сулаймонов бригадасида 4 «универсал», бир ҳайдов тракторининг бузуқлиги маълум. Холмонов механик бўлган бригадада ҳам бир неча «универсал» ишга яроқсиз, ускуналанмаган. МТС дирекцияси ҳам, колхоз раҳбарлари ҳам механизаторларга зарур запас қисмлар етказиб бериш ҳақида бош қотирмаётганлари учун ана шундай аҳвол юз бераётир.

МТС дирекциясининг мажбуриятига кўра тракторлар 15 мартгача ремонтдан чиқарилиб, чигит экишга тахт қилиб қўйилиши керак эди. Афсуски, Тельман номли, Калинин номли ва бошқа колхозларга хизмат қиладиган трактор бригадаларида ҳалигача ремонтдан чиқарилмаган тракторлар бор. Ремонтнинг чўзилиши ер ҳайдаш, шудгорни бороналаш ва ер текислашнинг судралишига сабаб бўлмоқда. Карл Маркс номли колхозда 81 гектар, Ленин номли колхозда 113 гектар, умуман район бўйича эса 1700 гектардан ортиқ ҳайдалмаган ер бор.

Октябрь район колхозларида чигит экишга тайёргарликни пухта текшириб, камчиликларни дарҳол тугатиш чораларини амалга ошириш, дала ишлари сифатини кучайтириш тадбирларини кўриш зарур.

Ш. КУЗАНБОЕВ,

«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

☆

Уюшқоқлик билан

СССР Олий Совети сессиясининг колхоз тузумини янада ривожлантириш ва МТСларни қайта ташкил этиш тўғрисидаги Қонуни ва бошқа қарорларидан руҳланган Бўка районининг илғор колхозлари чигит экишни бошлаб юбордилар. Бу йил районда кўпгина майдонларга чигит квадрат-уялаб экилади. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Ғаффор Азаматов раҳбарлик қилаётган Вильямс номли колхоз аъзолари бу ишга айниқса пухта тайёргарлик кўрдилар.

Бу илғор хўжалик аъзолари КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми қарори умумхалқ муҳокамасига ташланган дастлабки кунлардаёқ, ўзларига зарур бўлган техникани сотиб олган эдилар. Шундан кейин колхоз правлениеси техникадан унумли фойдаланиб ҳосилдорликни оширишнинг тадбирларини белгилаб чиқди. Ўртоқ Пирназаров бошлиқ трактор-далачилик бригадаси ташкил этилди. Бу бригадага 100 гектар ер бириктилган. Бригада аъзолари ҳар гектар ердан камида 40 центнердан ҳосил етиштириш учун чигит экишга уюшқоқлик билан киришдилар, улар аниқ квадратлар ҳосил қилиш учун курашаётирлар.

Хрушчев номли колхоз аъзолари ўтган йили пахта тайёрлаш давлат планини районда биринчилар қаторида бажариб, меҳнатда катта ютуқларни қўлга киритган эдилар. Колхоз аъзолари бу йил ҳосилдорликни янада ошириш учун курашиб, чигит экишга ҳар тарафлама пухта тайёрланган ҳолда киришдилар.

Колхоз аъзолари пахтакорларнинг Москвада бўлиб ўтган кенгаши кўрсатмаларини изчиллик билан амалга ошириб ҳосилни оширишнинг янгидан-янги йўлларини қидириб топмоқдалар. Ўрта Осиё машина-синаш станциясининг механизатори Тюпко методи колхозчилар ўртасида кенг ёйилмоқда. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти бу методни ишлаб чиқаришга кенг жорий қилиш мақсадида битта махсус тажриба бригадаси тузди. Бу бригада аъзоларига маълум миқдорда техника, ер ажратиб берилди, улар кетмон ишлатмаслан пахта етиштирадилар.

Ж. СУЛТОНОВ,

Ғанишер бригадаси янги ер очмоқда

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ғанишер Юнусов бошлиқ бригада аъзолари бу йил ўтган йилдагига қараганда гектаридан олинадиган ҳосилни бир неча центнерга ошириш учун курашаётирлар. Қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш — пахта ҳосилини кўпайтиришнинг энг муҳим резервларидандир. Қаҳрамон бошлиқ бригада аъзолари буни жуда яхши тушунадилар. Шунинг учун ҳам ҳар йили янги ерлар ҳисобига экин майдонларини кенгайтирадилар.

— Янги ер очиб экин майдонига қўшиш бизнинг бригада учун одат бўлиб қолган, — дейди Ғанишер Юнусов, — биз бу йил 50 гектар қўриқ ерни ўзлаштириб, пахта майдонимизни 103 гектарга етказамиз. Бу ерларнинг ҳар гектаридан камида 50 центнердан ҳосил топширамиз.

Гулистон районидаги Ленин номли колхознинг бу илғор бригада аъзолари СССР Олий Совети сессиясининг қарорларига жавобан дала ишларини кучайтириб юбордилар. Бригада аъзоларининг маълум бир қисми янги ерларни ўзлаштириш билан банд. Шу билан бир қаторда чигит экиш ҳам бошлаб юборилган. Колхозчилар механизаторлар билан ҳамкорликда ишлаб, квадратларнинг аниқ чиқиши учун курашаётирлар.

Н. РИХСИЕВ.

Икки театрнинг қисмати

Совет ҳокимияти йилларида совет театрларининг эришган ютуқлари ва маданий ҳаётимизда тутган роли, мавқии ўз-ўзидан маълум, албатта. Театр оммани коммунизм руҳида, Ватанга, халққа муҳаббат, садоқат руҳида тарбиялаш ўчоғи, санъат ва адабиётни пропаганда қилиш ўчоғи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Бу йил улуғ Ватанимиз пойтахти Москвада ўзбек адабиёти ва санъатининг декадаси бўлади. Бу декадада аввало ўзбек халқининг шонли 40 йил ичида — совет ҳокимияти йилларида моддий ва маданий ҳаётда эришган ютуқлари намойиш қилинади, санъат ва адабиётимизнинг ривожланиш процессидаги ютуқ ва камчиликлар аниқланиб, келажак тараққиётига тўсқинлик қилувчи нуқсонлар бартараф қилинади, унинг равнақи учун зарур йўл-йўриқлар берилади.

Ўзбекистон коммунистик партияси Марказий Комитетининг шу йил январь ойида республикадаги барча санъат ва адабиёт ходимларига қилган мурожаатида бу йилги декаданинг аҳамияти, декадага тайёргарлик кўришда санъат ва адабиёт ходимлари олдида турган вазифалар конкрет кўрсатиб берилди. Мурожаат театрларда, музика коллективлари орасида, оммавий ташкилотларда кенг муҳокама қилинди, декадага тайёрланиш юзасидан зарур тадбирлар белгилаб чиқилди. Кўпгина театрлар, музика коллективлари, оммавий ташкилотлар, бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ўз ишларини Мурожаат асосида қайта қуриб, декадага тайёргарлик кўришни ҳар томонлама кучайтириб юбордилар.

Мурожаатда кўрсатилган вазифалар шубҳасизки, Янгийўлдаги область музикали драма театри, Мирзачўлдаги районлараро колхоз-совхоз театри коллективлари олдига ҳам қўйилган вазифадир. Тўғри, бу театрлар ҳам декадага тайёргарлик кўрмоқдалар. Лекин қандай тайёргарлик кўрмоқдалар, муваффақиятли тайёргарлик кўриш учун зарур шарт-шароит, имкониятлар борми? Масаланинг бу томонини билиш учун Мирзачўлдаги районлараро колхоз-совхоз театрининг фаолияти ва ҳозирги аҳволига назар ташлаш кифоядир.

Бу театрнинг ташкил этилганига кўп йиллар бўлди. Театр ташкил этилган вақтдаги қийинчиликдан, яъни давлатдан қарздор бўлиб юриш даражасидан ўз эҳтиёжини ўзи қондирадиган, берилган ишлаб чиқариш планлари ва молиявий планларни бажарадиган даражага кўтарилди. Бу қувончли ҳол, албатта, аммо театр бу планларни қай тарзда бажармоқда? Очиғини айтганда театр давлат томонидан берилган молиявий планни музикали драма театри сифатида спектакллар кўрсатиш йўли билан эмас, аксинча, концерт бригадаси сифатида концерт бериш йўли билан бажармоқда.

Моломики, театр ўз функциясидан узоқлашиб, концерт бригадасига айланган экан, демак уни бундай аҳволга тушиб қолишга мажбур этувчи объектив сабаблар ҳам бордир? Ҳа, бор.

Аввало шуни айтиш керакки, театр ўзининг мустақил биносига эга эмас. Театр ўрнашган ҳозирги бинога уч ташкилот хўжайинлик қилади. Яъни бинода бир ойда 20 кун кинофильм кўрсатилади, 5 кун маданият уйи машғулот олиб боради, қолган 5 кунида театр ишлайди. Кино кўрсатиладиган бўлса театрнинг нарсалари бир чеккага суриб қўйилади, спектакль қўйилса кинонинг асбоб-ускуналари, маданият уйининг ашқал-дашқаллари йиғиштириб қўйилади... Хуллас бу бино уч ташкилот ўртасида хомталаш. Томоша зали устида шунчалик сур-сур бўлгач, театрнинг нормал ишлаши учун зарур бўлган қўшимча хоналар: гримхона, репитиция қиладиган хоналар... тўғрисида гапиришнинг ҳожати ҳам йўқ, чунки, бундай хоналарнинг ўзи йўқ. Бу ўринда театр бухгалтери Шполянскаянинг 2 август 1957 йилда область маданият бошқармаси бошлиғининг ўринбосари ўртоқ Назоровага ёзган хатини кўрсатиб ўтиш характерлидир. Хатда коллективнинг Термиз шаҳрида гастролда юрганлиги қайд этилиб, театр директорининг йўқлигидан фойдаланган шаҳар коммунал хўжалик бўлими рассом ишлайдиган хонани тортиб олаётгани кўрсатилади. Шунинг учун театр директори Файзуллаевни Термиздан чақиртириш илтимос қилинади, акс ҳолда хонадан ажраб қолиш мумкинлиги уқтирилади.

Бино йўқлиги сабабли театрнинг нарсалари (декорация, стуллар ва бошқалар) очиқ ҳавода устига брезент ташлаб қўйилган. Театрнинг бухгалтерияси ҳам, кино-театр кассаси ҳам, маданият уйи директорининг кабинети ҳам бир хонада жойлашган. Бинодан фойдаланиш манзараси ана шундай.

Театрнинг тўла маънодаги музикали драма театри бўла олмаслигига иккинчи сабаб, кадрларнинг етишмаслигидир. Тўғри, театрда кадрлар бор, лекин бу кадрлар ихтисосли, малакали кадрлар бўлмай, аксинча ҳаваскорлар орасидан етишиб чиққан кишилардир. Театрда фақат бир киши, у ҳам бўлса директор Файзуллаевгина махсус маълумотга эга.

Театрда доимий режиссёр, рассом, музика раҳбари, балетмейстер йўқлиги сабабли пьесаларни саҳналаштиришда катта қийинчиликлар туғилмоқда. Тўғри, ўтган йилда «Нурхон», «Майсаранинг иши», «Фароғат» сингари пьесалар саҳналаштирилиб, томошабинларга кўрсатилди. Бироқ бу пьесалар қанчадан-қанча оворагарчиликдан сўнг саҳналаштирилди. Чунки асарни саҳнага қўядиган режиссёр йўқ эди. Театр маъмурияти қидира-қидира вақтинча режиссёр топди. Топилган режиссёрлар асарни саҳналаштириб бўлгач, ҳақини олади-ю спектаклнинг кейинги тақдири билан иши бўлмай жўнаб қолади. Бутафор, дурадгор, реквизит, декоратор сингари ходимлар йўқлигини айтмасак ҳам бўлади.

Ихтисосли артистлар, режиссёр, балетмейстер, рассом ва шунга ўхшаш кадрларнинг йўқлигига сабаб нима? Аввало шуни айтиш керакки, музика раҳбари, балетмейстер, режиссёр ёрдамчиси, суфлёр, саҳна инспектори, контролёр, монтёр сингари штатлар йўқ. Мавжуд штатларда ишлаётган ходимлар эса зарур шароит йўқлиги сабабли ишдан кетиб қолмоқдалар. Кейинги икки йил ичида 20 га яқин киши ишга келиб кетди. Чунки ходимларнинг уй-жойи масаласи талабга мутлақо жавоб бермайди. Ҳозирги вақтда театрда 35 ходим ишлайди, бироқ бу ходимлардан икки кишигина коммунал хўжалик уйида, қолганлари эса кўп ҳақ тўлаб, хусусий уйда турмоқда. Бу ҳол эса артистларнинг қўнимсизлигига сабаб бўлмоқда.

Артистларнинг етишмаслиги, штатларнинг тўла бўлмаслиги катта ҳажмли пьесаларни саҳналаштиришга имкон бермаётир. Театрдаги 21 ижодий ходимдан тўрттаси музикачи. Шундай бўлгач, 17 киши катта асарни саҳналаштирганда камлик қилиши, оммавий саҳналарда қатнашадиган одамнинг бўлмаслиги ўз-ўзидан маълум. Айрим ҳолларда бир артист бир неча ролларда қатнашишига тўғри келиши ҳам ана шундан. Бундай ҳолда дублер артистларнинг йўқлиги тўғрисида гап бўлиши ҳам мумкин эмас.

Мирзачўл зонасидаги колхозлар, ташкилотлардан театр маъмуриятига, область маданият бошқармасига маданий хизмат кўрсатилишини сўраб кўпгина заявкалар келиб туради, бироқ театр бу талабларни етарли қондиралмайди. Бунга сабаб биринчидан коллектив кичкина бўлиб, группаларга ажралиб ишлаш мумкин бўлмаса, иккинчидан театрда транспорт етишмайди. Бу ҳол эса декорация ва умуман спектакль учун зарур нарсаларни олиб юришда қийинчилик туғдирмоқда. Мана бу аҳвол ҳам театрнинг спектакллар ҳисобига план бажаришига салбий таъсир кўрсатмоқда.

Театр коллективи декадага атаб Гольдонининг «Икки бойга бир малай», Ш. Қиёмнинг «Суйганидан айрилмасин» асарларини саҳналаштиришни ва концерт программаси тайёрлашни планлаштирган. Бу, албатта коллектив зиммасига катта масъулият юклайди. Бироқ коллективни бу масъулият эмас, балки шароит йўқлиги кўпроқ ташвишга солмоқда.

Театрга ижодий ёрдам беришни Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбек давлат академик драма театри оталикка олган, бироқ театр коллективи ўз касбдошларига ёрдам бермаётир, уларга зарур йўл-йўриқ кўрсатмаётир.

Театр маъмурияти мавжуд камчиликларни бартараф қилиш учун область маданият бошқармасига ҳам, республика маданият министрлигига ҳам бир неча марта хат ёзди, мурожаат қилди, бироқ бу хатларга ҳамон ижобий жавоб ололмаслан келмоқда. Маданият министрлиги театрга ёрдам бериш, уни ижодий куч, малакали кадрлар билан мустаҳкамлаш, зарур шароит яратиш ўрнига уни Янгийўл театри билан бирлаштириш масаласини қўймоқда. Бизнингча бу мақсадга мувофиқ бўлмаса керак, чунки область территорияси катта, областдаги колхоз, совхозлар ва бошқа корхоналарга бир театр маданий хизмат кўрсатолмайди.

Районлараро колхоз-совхоз театридаги ҳақиқий аҳвол ана шундай. Бундай шароитда декадага тайёргарлик кўришнинг сифатини англаб олиш қийин эмас.

Янгийўл театрида аҳвол бирмунча дуруст. Бу ерда малакали артистлар бор, театрнинг биноси яхши. Коллектив декадага тайёргарлик кўриш юзасидан тадбирлар белгилаган, айрим асарларни саҳналаштиришни планлаштирган, концерт программасини тузиш кўзда тутилган.

Лекин бу ерда ҳам кадрлар масаласини кўнгилдагидек деб бўлмайди, чунки театрда режиссёр ёрдамчиси, концертмейстер, бутафор, саҳна инспектори ва бошқа ходимлар йўқ. Театрда айниқса кийимлар масаласи оғир аҳволда. Мавжуд кийимлар эскириб қолган, концертда ҳам, балетда ҳам, спектаклда ҳам ана шу бир неча жойидан ямалган кийимлар кийилади. Шунингдек қўшимча хоналар ҳам йўқ. Театр ходимлари учун зарур бўлган моддий-маиший шароит яратилмаган. Айрим ходимлар бир неча йилдан бери шу театрда ишлаб келаётганларига қарамай, ҳамон уй-жой билан таъминланмаган.

Театр коллективи бу йил томошабинларга Навоийнинг «Лайли ва Мажнун»ини, Б. Раҳмоновнинг «Бир тўй можароси» сингари пьесаларни кўрсатишга ҳаракат қилмоқда. Лекин ижодий кучларнинг камлиги, зарур ходимларнинг йўқлиги ва бошқа айрим камчиликлар театрнинг нормал ишлаши, ўз фаолиятини яхшилаши учун халақит бермоқда.

Ўрни келганда шуни ҳам айтиш керакки, театрда ўртоқ А. Балакина режиссёрлик қилмоқда. Бироқ у ўзбек тилини билмаганлиги учун анча қийинчилик туғилмоқда.

Халқимизнинг санъатга нисбатан талаби борган сари ўсиб бормоқда. Талабчан халқимизнинг юксак дидини ва эстетик эҳтиёжини қондириш учун театрлар репертуарларининг ранг-баранг бўлишига, уларнинг фаолиятини оширишга эришмоқ керак. Бунинг учун маданият министрлиги бу театрларни бино, кадрлар, транспорт билан таъминлаши, уларга ҳар томонлама ёрдам бериши керак. Албатта бу ишда район ташкилотларининг роллари ҳам катта. Район ташкилотлари театрларнинг нормал ишлашига, ходимларга зарур шароит яратишга эътибор берсалар, бу театрларнинг ҳозирги аҳволдан қутилиб, декадага пухта тайёргарлик кўриш, ўз фаолиятини яхшилаб кўнгилдагидек натижаларга эришиш имкониятига эга бўлар эди.

Сами РАҲИМ.

Тошкентни ободонлаштириш якшанбаликларида

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг 1 апрелдан 30 апрелгача шаҳарни ободонлаштириш ойлиги ўтказиш тўғрисидаги қарорини бажариш ишига пойтахтдаги кўпгина корхона ва муассасалар, ишчилар, хизматчилар, студентлар, ўқувчилар ва маҳаллаларнинг аҳолиси актив киришаётирлар.

Ҳамма жойда ҳовлилар тозаланаётир, кўча ва майдонларни, ариқларни тузатиш ишлари тугалланай деб қолди. Дарахт, гул кўчатлари ўтказиш, клумба ва газонлар барпо қилиш ишлари қизғин бораётир.

Октябрь районида район партия комитети ва ижроия комитетининг ташаббуси билан Сағбон кўчасидаги илгари ахлатхона бўлиб ётган жойда эни 80, бўйи 800 метрлик болалар кўли ва истироҳат боғи қурилаётир. Кўл устига ишком шаклидаги металл кўприк қурилади. Умумий майдони 12 гектар бўлган бу боғда спорт майдончаси, пляж, қайиқ станцияси ва болалар учун кўнгилли дам оладиган жойлар барпо этилади. Келажакда мана шу истироҳат боғи территориясида пионерлар лагери ташкил этилади, болалар кўли эса асфальтланган кўча ва тротуарлар орқали Қишлоқ хўжалик виставкаси билан туташтирилади.

Янги кўлни қуриш ва ободонлаштириш иши тобора қизғин бораётир. 6 апрелда 4 мингга яқин меҳнаткаш, пионер ва мактаб ўқувчилари, шунингдек ён-атрофдаги маҳаллаларнинг аҳолиси кўл қурилишида ҳашар қилди. Бу ишда чинни заводи, металл идишлар заводи ишчилари, 144 ва 24-мактабларнинг ўқувчилари айниқса уюшқоқлик кўрсатдилар. Якшанбалик қатнашчиларининг завқ-шавқ билан ишлашлари кўл қазиётган 4 бульдозер машинистларининг ҳам ғайратини ошириб юборди. Улар бир кунда 700 кубометр миқдорида ер ишлари бажардилар. Якшанбаликда 400 метр узунликдаги ариқ қазиб бўлинди, 300 та тол кўчати ўтқазилди, гулхоналар ва йўлкаларни планлаштириш иши тамомланди, кўлнинг чети текисланди. Кўчат ўтқазиш ва ариқ қазиш ишларига Октябрь район коммунал хўжалик бўлимининг старший агрономи Бурковникова ва гидротехник Тоиров ўртоқлар малакали раҳбарлик қилаётирлар.

Ўтган якшанба куни М. Уйғур кўчасидаги хиёбонда кўп кишининг иштирокида ариқ ва йўллар тозаланди. 141-мактаб ўқувчилари бу ерда уюштирилган якшанбаликка актив қатнашдилар.

Генерал Раҳимов хиёбонининг иккинчи навбат қурилишида қишлоқ хўжалиги техникуми, медицина билим юрти студентлари ҳамда райкомхоз ишчилари қатнашиб, гулхоналар қилдилар ва бошқа ободонлаштириш ишларини бажардилар.

Фрунзе районида ўтказилган якшанбаликда 2381 киши қатнашди. Райондаги саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотларининг 64 автомашинаси ва 2 бульдозери ишлади. Якшанбаликда Муқимий кўчасида ишлаган Ички ишлар министрлиги билим юртининг курсантлари айниқса яхши ишладилар. Улар эни 10-12 метр ва узунлиги 2 километр жойни тозаладилар ва текисладилар. Шунингдек, якшанбаликда Шота Руставели кўчасидаги гастроном ходимлари, «Нефтеразведка» хизматчилари, 97 ва 126-мактабларнинг ўқувчилари, райкомхоз ишчилари ҳам уюшқоқлик билан ишладилар.

Киров районида ўтказилган якшанбаликларда «Узбексельмаш» заводи, 1-тикув фабрикаси, «Ўртоқ» кондитер ва тамаки фабрикаларининг коллективлари Карамуртская, Энгельс ва Маяковский кўчаларини ободонлаштирдилар. Айниқса «Победа» маданият ва истироҳат паркида ҳамда Киров майдонида анча ишлар қилинди.

Куйбишев районидаги Учительская, Каблукова, Свердлов ва Ассакинский кўчаларидаги ариқлар ҳамда тротуарлар тозаланди. Кўчаларга қўйилган скамейкаларни тузатиш ва бўяш ишлари бошланди.

Ленин районида 1-Май истироҳат паркини кўкаламзорлаштириш ва темир йўлчилар Маданият саройини ободонлаштириш юзасидан анча ишлар қилинди. Темир йўлчилар Маданият саройи атрофи тозаланди ва бу ер гулхона ҳамда клумбалар ташкил этиш учун тайёрлаб қўйилди. Бу райондаги якшанбаликда темир йўл проводниклар резервининг ходимлари, район транспорт конторасн хизматчилари ва шоферлари иштирок этдилар. Улар ҳаммаси бўлиб 1632 метр узунликдаги ариқларни тозаладилар, 9500 туп дарахт ва гул кўчатлари ўтқаздилар. Ҳашарчилар кучи билан Саракульский, Першин ва Бехтерев кўчалари тозаланди.

С. ЯМПОЛЬСКИЙ,

Тошкент шаҳар ижроия комитети ободонлаштириш бошқармасининг инспектори.

Деворий газетага раҳбарлик яхшилансин

Калинин районидаги Охунбобоев номли колхоз бошланғич партия ташкилоти ва правлениесининг «Юксалиш» деворий газетаси анча йилдан бери чиқади.

Деворий газета колхоз экономикасини мустаҳкамлашда, илғорлар тажрибасини кенг пропаганда қилишда ижобий роль ўйнамоқда. «Юксалиш»да сабзавотчилик, боғдорчиликни ривожлантириш ҳақидаги хабарлар тез-тез босилиб турибди. Кўпгина илғор бригада ва звеноларнинг ютуқлари оммалаштирилмоқда.

Газетанинг кейинги сонларида У. Усабоев, Ж. Жумабеков, Й. Эшонхўжаев ўртоқлар бошлиқ юқори ҳосилли бригадаларнинг кўклам экишига тайёргарликдаги намунали ишлари ёзилди. Сут соғувчи Фароғот Мусаева каби илғор чорвадорларнинг ютуқлари ҳам деворий газета саҳифасида ўз ифодасини топди.

Лекин «Юксалиш» деворий газетасида танқидий материаллар кам босилмоқда. Маълумки, колхозда кўкламга тайёргарлик ишлари ўтган йилнинг шу вақтига қараганда ёмон аҳволда. Парник хўжалигидаги ишлар ҳали тўла қизитилиб юборилмаган.

Шунга қарамай газетада бу соҳадаги камчиликлар юз-хотирсиз очиб ташланмаётир. Йил бошидан бери дала ишида актив қатнашмаётган айрим колхозчилар танқид қилинмаётир.

Кейинги вақтда деворий газетани мазмунли, турли расмлар билан безаб чиқаришга бошланғич партия ташкилоти етарли аҳамият бермай қўйди. Редколлегияга раҳбарлик қилиш ва газета редакторининг ҳисобини эшитиб туриш масаласи партия ташкилотининг эътиборидан четда қолиб кетди. Шу сабабли ҳам редколлегиянинг кўп аъзолари газета чиқаришга актив қатнашмаётирлар. Бу эса газетанинг мазмунли чиқишига салбий таъсир қилмоқда.

Деворий газета бошланғич партия ташкилотининг жанговар ёрдамчисидир. Газетанинг ҳар бир сонини қизиқарли, мазмунли қилиб чиқариш катта сиёсий аҳамиятга эгадир. Буни Охунбобоев номли колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ М. Юнусова унутмаслиги керак.

Т. РАҲИМОВ.

Поль Робсон—дўстимиз

Бугун талантли негр ашулачиси, жасур тинчлик солдати, Совет Иттифоқининг қадрдон дўсти Поль Робсон туғилган кунга 60 йил тўлди.

Камбағал негр руҳонийси оиласида Нью-Йорк штатининг Принстон шаҳрида туғилган Робсон ўқиб билим олиш учун фермер бўлиб ишлашга, темир йўл ва портларда юк ташувчилик қилишга мажбур бўлди.

Поль Робсон ёшлигиданоқ негр халқининг дардларини, адолатсизликка қарши исёнкорлик кайфиятларини ифодаловчи қўшиқларни завқ билан куйлади. У, дастлаб Гарлем деган негрлар маҳалласидаги кичкинагина театрда ишлади. Унинг ёқимли, қудратли овози барча тингловчиларни мафтун этди. Тезда у қўшиқчи санъаткор ва драматик артист сифатида Америка ва Англия томошабинларига танилди. У Лондон ва Нью-Йорк саҳналарида бир қатор образлар галлериясини, шу жумладан Отелло образини муваффақият билан яратди.

Поль Робсон айниқса қўшиқчи санъаткор бўлиш билан бирга, актив жамоатчи арбоб ҳамдир.

Поль Робсон ижросидаги «Ухла, болам», «Сув ташувчи» каби ҳазин негр халқ қўшиқлари, «Ах ти, ноченка» деган рус ашуласи, Д. Шостакович, Е. Дунаевский сингари машҳур совет композиторларининг асарлари айниқса жозибали ва қудратли янграйди. Поль Робсон тинчлик ишини мустаҳкамлаш соҳасида қилаётган катта ишлари ва «Тинчлик қўшиқлари»ни муваффақиятли ижро этганлиги учун 1950 йилда Халқаро тинчлик мукофоти лауреати деган шарафли унвонни олди. 1952 йилда эса «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш» халқаро Сталин мукофотининг лауреатига сазовор бўлди.

Поль Робсон Совет Иттифоқига 1934, 1936, 1949 йилларда келиб меҳмон бўлди. Шунда у ўзи севган социализм мамлакатини кўрди, совет кишиларининг ҳаёти билан танишди. Ўз репертуаридаги энг яхши асарларини ижро этиб, совет кишиларининг ҳурмат ва олқишига сазовор бўлди. У Совет Иттифоқининг улкан ва қадрдон дўстидир. Чайковский номли концерт залида берилган бир концертда у бундай деди: «Мен Совет Иттифоқини севаман, жуда-жуда севаман! Мен сизларнинг дўстингиз, ҳақиқий дўстингизман!»

Ҳақиқий дўстимиз Поль Робсон реакционерларнинг таъқибларига қарамай, ўз ижоди, амалий фаолияти билан совет ва америка халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш учун ҳормай-толмай курашмоқда. У Россияга яна келмоқчи, рус томошабинлари учун Отелло ролини рус тилида ўйнамоқчи, яна бир қанча рус ва совет композиторларининг асарларини ижро этиб, миллион-миллион томошабинларни хурсанд қилмоқчи. Жаҳон халқлари бу ажойиб санъаткорнинг ижодига муваффақият тилайдилар.

Ер иккинчи сунъий йўлдошининг ҳаракати тўғрисида

Иккинчи сунъий йўлдош 9 апрель эрталаб соат олтигача қадар Ер атрофини 2.272 марта айланиб чиқди. Ҳаво очиқ, осмон булутсиз бўлганда иккинчи йўлдошни қуёш ботгандан кейин шимолий кенгликнинг 56 градусидан 63 градусигача ҳамда қуёш чиқиши олдидан жанубий кенгликнинг 63 градусидан 65 градусигача бемалол кўриш мумкин.

Шунингдек, кенгликларнинг кўрсатилган интервалларидан шимолроқда ва жанубpоқда жойлашган пунктларда ҳам иккинчи йўлдошни горизонтга нисбатан кичикроқ бурчак остида кўрса бўлади. (ТАСС).

Совет Иттифоқининг Халқаро ярмаркаларда иштироки

ТАСС мухбири Бутуниттифоқ Савдо палатаси президиуми раисининг ўринбосари К. А. Павловга мурожаат қилиб, Совет Иттифоқи бу йил қандай халқаро ярмаркаларда иштирок этади? — деб савол берди.

Аввало, деди ўртоқ Павлов, 17 апрелда Брюсселда очиладиган жаҳон виставкаси ҳақида айтиб ўтиш керак. Кўп мамлакатлар экономикаси ва маданияти муваффақиятларининг ана шу улуғвор кўригида Совет Иттифоқи буюк социалистик давлат сифатида ўзига муносиб ўрин эгаллайди.

12 апрелда Миланда халқаро ярмарка очилади. Совет павильонида машинасозлик ва енгил саноат маҳсулоти кўрсатилади. Сув ости қанотлари бўлган ва соатига 70-90 километргача тезлик билан сузадиган катер Миланда кўрсатиладиган экспонатлардан биридир. Бу катер «Красное Сормово» заводида тайёрланган.

Апрель ойида Японияниниг Осака шаҳрида ҳам халқаро ярмарка ўтказилади. Совет Иттифоқи бу ярмаркада иккинчи жаҳон урушидан кейин биринчи марта қатнашади. Биз бу ярмаркада иштирок этишимиз СССР билан Япония ўртасидаги савдо алоқаларини кенгайтириш ишига хизмат қилади, деб умид этамиз.

1958 йил мобайнида Совет Иттифоқи Познань, Кобил, Измир, Дамашқ, Вена, Загреб ва Пловдивдаги халқаро ярмаркаларда ҳам иштирок этади. (ТАСС).

СОВЕТ ИТТИФОҚИНИНГ ҲУКУМАТ САВДО ДЕЛЕГАЦИЯСИ ПЕКИНГА ЖЎНАБ КЕТДИ

СССР билан Хитой Халқ Республикаси ўртасида савдо-сотиқ масалалари юзасидан музокаралар олиб бормоқ учун шу йил 7 апрелга ўтар кечаси Совет Иттифоқининг ташқи савдо министри ўртоқ И. Г. Кабанов бошчилигидаги ҳукумат-савдо делегацияси Москвадан Пекинга жўнаб кетди. (ТАСС).

Жаҳон касаба союзлари федерацияси ижроия комитети XVII сессиясининг қарорлари

БУДАПЕШТ, 7 апрель. (ТАСС). Бу ерда Жаҳон касаба союзлари федерацияси ижроия комитетининг XVII сессиясида қабул қилинган ҳужжатлар эълон қилинди. Сессия Будапештда 30 мартдан 2 апрелгача давом этди.

«Халқларнинг тинчлик учун курашини кучайтириш тўғрисида ва касаба союз ташкилотларининг ягона актуал вазифалари ҳақида» деган резолюцияда бундай дейилади: Касаба союзларининг IV Жаҳон конгрессидан буён атом уруши жиддий хавф туғдираётганлиги тобора яққол кўринмоқда. Урушқоқ кучлар атом уруши билан дунёга таҳдид қилмоқдалар. Энг йирик капиталистик давлатларнинг раҳбар доиралари ўзларининг зўравонлик қилиш сиёсатидан ҳам, «совуқ уруш»дан ҳам воз кечишни истамаётирлар. Улар зўр бериб қуролланишни давом эттирмоқдалар, агрессив ҳарбий блокларни тузмоқдалар ва кенгайтирмоқдалар, кўп давлатларнинг территорияларида ҳарбий базаларни ва ядро зарядлари билан таъминланган ракеталар учириладиган майдончаларни вужудга келтирмоқдалар.

Атом уруши хавфи тобора реал хавф бўлиб қолмоқда, чунки ялпи қирғин қуролининг тобора янги турлари, ғоят кўп вайронгарчилик келтирадиган водород бомбалари ва қитъалараро баллистик ракеталар вужудга келтирилмоқда. Ҳозирги вақтда водород қуроли синовлари шундай кенг тус олиб кетдики, бу синовлар миллионларча кишиларнинг соғлиги ва ҳаётига бевосита хавф туғдиради. Термоядро қуроли синовларини тўхтатишни, дейилади резолюцияда, ҳал этилишини бундан буён асло кечиктириш мумкин бўлмаган масала қилиб қўйиш пайти келган.

Сўнгра резолюцияда таъкидлаб айтилишича, СССР Олий Советининг термоядро қуроли синовларини тўхтатиш тўғрисидаги қарори Совет Иттифоқининг тинчликсеварлигини кўрсатувчи янги далил бўлиб, унинг инсониятни қутқазиб қолишга интилаётганлигини исбот этади. АҚШ ва Англия ҳукуматларининг шу хилдаги қарорларни қабул қилишлари атом уруши хавфини узил-кесил йўқотишда ҳал қилувчи қадам қўйишга имкон берган бўлур эди.

Касаба союзларининг IV жаҳон конгресси «қуролсизланиш йўлида жаҳон миқёсида кенг ҳаракатни уюштириш» кераклигини кўрсатди. Жаҳон касаба союзлари ижроия комитети, дейилади резолюцияда, ана шу IV конгресс белгилаган йўлдан бориб, ҳозирги вақтда уруш тайёргарлиги сиёсатига қарши, тинчликни ҳимоя қилиш, қуролсизланиш ва тинч-тотув яшаш учун ҳаракат қилаётган аҳолининг барча қатламлари билан биргаликда кураш олиб бориш мақсадида ишчилар синфининг барча кучларини халқаро ва миллий миқёсда бирлаштириш — касаба союзларининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблайди.

Касаба союзлари ўз ҳаракатларини мувофиқлаштириб олиб бориб, юксак доирада кенгаш чақириш ва жанжалли масалаларни тинч ҳал этиш, ракета базаларини тугатиш ва термоядро қуроли ортилган самолётларнинг учишини тўхтатиш, ядро синовларини тўхтатиш, ялпи қирғин қуроли ишлаб чиқаришни ва бу қуролдан фойдаланишни тақиқлаш, Рапацкийнинг Европа учун тузган планида таклиф этилганидек, атом қуролидан холи зоналарни вужудга келтириш, барча мамлакатлар ўртасида савдо ва маданий алоқаларни ривожлантириш учун умумхалқ курашини янада кенгроқ миқёсда олиб боришлари лозим.

Жаҳон касаба союзлари федерацияси ижроия комитети сессияда қабул қилинган «Ғарбий Германия меҳнаткашларига мурожаати»да Германия Федератив Республикаси парламентининг Ғарбий Германия армиясини атом қуроли билан таъминлаш тўғрисидаги қарори тинчликка ва Европа ҳамда бутун дунё халқларининг хавфсизлигига жиддий хавф туғдирмоқда, деб огоҳлантиради. Ана шундай хавф пайдо бўлган бир вақтда Жаҳон касаба союзлари федерацияси Германия Федератив Республикасининг барча меҳнаткашларига мурожаат қилади ва уларни бундестагнинг бундесверни атом қуроли билан таъминлаш тўғрисидаги қарорини бекор қилишига эришиш учун энг қатъий чоралар кўришга ва қатъий ҳаракат қилишга чақиради.

Жаҳон касаба союзлари федерацияси ижроия комитети «Меҳнаткашларнинг иқтисодий ва социал аҳволи ҳамда уларнинг энг зарур талаблари учун олиб бораётган курашни кучайтириш тўғрисидаги баёнот»да шу нарсани таъкидлайдики, касаба союзларнинг IV Жаҳон конгрессидан буён ўтган вақт ичида капиталистик мамлакатлардаги меҳнаткашларнинг иқтисодий ва социал аҳволи янада кўпроқ ёмонлашди. Ана шу мамлакатларнинг кўпчилигида кейинги ойларда инфляциянинг авж олганлиги ва нархларнинг ошганлиги харид қувватининг янада пасайишига олиб келди. Меҳнаткашлар оммаси иқтисодий тушкунлик оқибатлари муносабати билан ғоят ғашвишланаётганлигини билдирмоқда. Ана шу иқтисодий тушкунлик натижасида АҚШ да 5 миллиондан ортиқ меҳнаткаш ва Канадада 600 минг меҳнаткаш тамомила ишсиз қолди. Кейинги йил ичида Янги Зеландия, Австралия, Бельгия, Голландия, Финляндия каби бошқа бир қанча мамлакатларда ҳам ишсизлар сони анча ортди.

Жаҳон касаба союзлари федерацияси ижроия комитети «Биринчи май муносабати билан мурожаат» қабул қилди. Ижроия комитет бу мурожаатида барча мамлакатлардаги меҳнаткаш эркак ва хотин-қизларни 1958 йил Биринчи май кунини тинчлик учун, ўз талаблари учун бирлашиш ва курашишнинг улуғ кунига айлантиришга чақирди.

Жаҳон касаба союзлари федерацияси ижроия комитети «Халқларнинг қуролсизланиш ва тинч-тотув яшаш учун Жаҳон конгрессини қўллаб-қувватлаш юзасидан бутун дунё меҳнаткашларига ва касаба союзларига чақириқ»да қуйидагиларни таъкидлади: Жаҳон касаба союзлари федерацияси тинчликни ҳимоя қилиш йўлидаги муҳим намойишга — қуролсизланиш ва халқлар ўртасида тинч-тотув яшаш юзасидан Жаҳон Тинчлик Кенгаши томонидан шу йил 16 июлдан 22 июлгача халқлар Жаҳон конгрессини ўтказишига тамомила қўшилади. Жаҳон касаба союзлари федерацияси меҳнаткашларга ва касаба союзларига тинчлик тарафдорлари миллий комитетлари билан биргаликда ана шу конгрессга тайёргарлик кўришда актив қатнашишга ва ўз делегацияларини шу конгрессга юборишни тавсия этади.

Жаҳон касаба союзлари федерацияси ижроия комитети ўз сессиясида меҳнаткаш ёшларнинг биринчи жаҳон касаба союз конференцияси тўғрисида ҳам қарор қабул қилди. Бу конференция 1958 йил 14 июлдан 20 июлгача Прагада ўтказилади. Жаҳон касаба союзлари федерацияси ижроия комитети бу конференциянинг кун тартибини белгилади ва бутун дунёдаги меҳнаткаш ёшларнинг орзу-тилакларига жавоб берадиган бу тадбир ҳаётни яхшилаш учун, тинчликни сақлаш ва ўзларининг порлоқ истиқболлари учун курашда ўз бирликларини мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб ишонч билдирди.

НЕРУНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ДЕҲЛИ, 7 апрель. (ТАСС). Ҳиндистон бош министри Неру кеча Ҳиндистон миллий конгресс партияси иш комитетининг сессиясида сўзга чиқиб, халқаро аҳвол тўғрисида гапирди.

Матбуотнинг хабарида айтилишича, Неру юксак доирада кенгаш чақирилиши масаласига тўхталиб, ҳозирги вақтда бутун дунё буюк давлатлар бошлиқларининг энг зарур халқаро проблемаларни ҳал қилиш ва, жумладан, қуролсизланиш тўғрисида дарҳол битим тузиш мақсадида учрашувларини талаб қилаётганлигини уқтириб ўтди. Ҳиндистон бош министри, юксак доирадаги кенгаш буюк давлатлар ўртасидаги муносабатларда ишончсизликни йўқотишга анча ёрдам беради ва муҳим халқаро масалаларни ҳал қилишга йўл очади, деб айтди. Неру, агар бу кенгашга жаҳон лагерларидан бирортасига ҳам мансуб бўлмаган баъзи мамлакатларнинг вакиллари чақирилса, яхши иш бўлур эди, деди. Ҳиндистон, — деди Неру, — бундай музокараларда қатнашиш тўғрисидаги таклифни, ҳеч шубҳасиз, қабул қилади.

Неру, атом ва водород қуроли синовларини Совет Иттифоқининг бир ўзи тўхтатганлиги масаласига тўхталиб, Совет Иттифоқи бу масалада биринчи бўлиб ташаббус ва ўрнак кўрсатди, деб таъкидлади.

Неру Индонезиядаги аҳвол тўғрисида гапириб, Индонезия ҳукумати қийинчиликларни бартараф қила олади ва мамлакатда нормал аҳволни вужудга келтира олади, деб умид билдирди.

Шоир Уйғун билан учрашув

Октябрь районидаги 141-мактабнинг ҳашаматли клубида шоир Уйғун ижодига бағишланган конференция ўтказилди.

Конференцияда шоирнинг ўзи ҳам иштирок этди.

«Уйғуннинг ҳаёти ва ижодий фаолияти» деган темада 10-«В» синф ўқувчиси Саида Шомаҳмудова, «Уйғун драматург» темасида 10-«А» синф ўқувчиси Саодат Муҳаматбобоевалар доклад қилдилар. Айниқса ўқувчи Муҳаббат Ҳасанованинг «Уйғун лирик шоир» деган темадаги доклади жуда мароқли бўлди. Доклад давомида ўқувчилар шоирнинг шеърларидан ўқиб турдилар. 6-синф ўқувчиси А. Шомирзаев ва бошқа ўқувчилар шоирнинг «Тун шу қадар ойдин», «Келиб қолар кутганинг» шеърларини ифодали қилиб ўқиб бердилар.

Докладлардан сўнг шоир Уйғун «Сизни келажак кутади» шеърини ўқиб берди. Ўқувчилар севикли шоирни табриклаб гулдасталар тақдим этдилар.

Конференция охирида мактаб ҳаваскорлари томонидан концерт берилди ва Уйғуннинг «Олтин кўл», «Ҳаёт қўшиғи», «Навоий» драмаларидан парчалар кўрсатилди.

Касб эгаси бўлдилар

Тошкентдаги пойафзал ва тикувчилар мактаби республикамиз учун ҳар йили кўплаб ўрта малакали мутахассислар етказиб бермоқда. Яқинда мактабнинг тикувчилик бўлимини юз ўқувчи тамомлаб, юқори разрядли тикувчи - чевар номини олди. Улар назарий билим олиш ва амалий машғулот даврида кийим - кечак тикишни яхши ўзлаштириб олганлар. Ёш мутахассислар тикувчилик корхоналарида ишлаш учун Андижон, Наманган, Самарқанд областлари, Қарши ва Термиз шаҳарларига жўнаб кетдилар.

М. НИЁЗОВ.

Сталин номли Пионерлар саройи ҳузуридаги музика мактабида 300 дан ортиқ бола таълим олмоқда. Суратда: Д. М. Литван биринчи синф ўқувчиси Рита Поминага музика дарси бермоқда.

Б. Алиев фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИ ЁЗУВЧИЛАРИ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЛДИДАН

Амин РАЙҲОНИЙ
(Прогрессив араб ёзувчиси)

Шундай кундан жаҳаннам ҳам яхшироқ

(ҲИКОЯ)

Чоққина, ғариб кулба... Совуқ ва қоронғу... Милтиллаб ёнаётган шам ва кўчадаги чироқларнинг шуъласи хона деворларини ёритиб турарди. Ўчоққа ўт ёқилмаган бўлиб, мўридан кираётган шамол ғувиллайди. Бечора аёл эрининг фабрикадан қайтишини кутиб ўтирипти. Бемор бола совуқдан йиғлар ва титрар эди.

Қаҳратон қиш заҳрини сочмоқда. Кўп вақтлардан бери бунақа совуқ бўлмаганди.

Шаҳар кўчалари қор билан, йўлкалар эса юпқа муз пардаси билан қопланган, каналдаги сувлар музлаган, водопровод ва газ трубалари эса совуқдан ёрилиб кетган эди. Уйлар зимзиё, шахтёрлар ишни тўхтатганлар, шахта эгалари кўмирни оз миқдорда сотишмоқда, кўтара савдо қилувчилар кўмир баҳосини икки марта ошириб, дўконларини харидорларнинг кўзи олдида ёпиб қўярдилар.

Бу — кишилар учун энг даҳшатли бахтсизлик эди.

Бечора хотин касал боласининг кровати олдида совуқдан қалтираб ўтирарди. У ўлай деб ётган боласини иситиш учун охирги чақасини ҳам катта ўғлига бериб, бир кило бўлса ҳам кўмир олиб кел, деб дўконга юборганди.

Ўғли шу зоҳотиёқ қайтиб келди. У бўш саватни полга улоқтирди-да, кўмир билан кўтара савдо қилувчиларни лаънатлаб, совуқдан қалтираётган қўлларини иситиш учун пуфлай бошлади ва:

— Ойи, сотиладиган кўмир йўқ экан, сира ҳам йўқ экан! — деди.

У муздек ўчоқ олдига келди-да бир тепди, кейин:

— Кеча сенга ҳам яхши эди, бугун бўлса ҳолингга вой! Кеча-ку бир кунлик иш ҳақимнинг ярмини бериб, бир кило кўмир топгандик, бугун бўлса ўша ҳам йўқ. Дўкондорлар ҳатто гаплашгилари ҳам келмайди. Улар креслоларида оёқларини конторкага[1] қўйганларича эснаб ёки папирос чекиб ўтиравередилар, совуқда ва қорда бўш саватларини кўтариб турган хотинларга ҳам, болаларга ҳам, эркакларга ҳам парво қилмайдилар. Нима қилишингни маслаҳат бериш ўрнига улар эшикка катта ҳарфлар билан «Бугун сотиш учун кўмир йўқ» деб ёзилган эълонни осиб қўйишипти. Худо ҳаққи, биронтасини томоғидан бўғгим келди-да!

— Ҳеч қисси йўқ, ўғлим, бу аҳвол узоққа чўзилмайди!

Шу вақт уйга фабрикадан қайтган отаси кириб келди. У шляпаси ва кийимларидаги қорни қоқиб, шам олдидаги стулга ўтирди-да, чўнтагидан кечки газетани олиб, кўздан кечира бошлади. У шахтёрлар ва шахта эгалари ҳақидаги хабарларни ўқишга берилиб кетиб, хотинига ҳам бир оғиз гапирмади, боласига ҳам қарамади. Кейин у тўсатдан хотинига қараб:

— Мана сенга янгилик! Бир ёқда шахтёрлар ўз талабларида қаттиқ туришаяпти, бир ёқда шахта эгалари билан бойлар бир иттифоққа бирлашиб олишди, шунинг учун улар кўмирни бутун қиш бўйи сотишга чиқармасдан тўхтатиб қўйишлари ҳам мумкин. Шу ҳам иш бўлдими? Мана, қулоқ сол!..

У саҳифани очиб, ўқиб берди:

— «Кўмирнинг нархи олти баравар ошди!»

Отаси газетани полга ташлаб бўғиқ овоз билан секин гапира бошлади:

— Кўмир етишмаслиги ва нархи ошиб кетганлиги сабабли, фабрика дарвозасини номаълум вақтгача ёпиб қўйди. Эртага янги иш ахтаришга тўғри келади... Сен нима дейсан, шунга?.. Ҳеч қисси йўқ! Азизим, ҳеч нарса эмас! Ҳаммадан қаноат арзон деганлар.

Кейин у хотинини қўлтиқлаб, касал боласи ётган кровать олдига келди. У болага қаради ва уни ўпиб, яна хотини билан ўғлининг ёнига ўтирди. Улар озгина овқатни еб бўлганларича гоҳ қўлларини уқалар, гоҳ ер тепиниб, совуқдан титраётган вужудларини иситишга уринар эдилар. Бола бўлса оғриқдан ва совуқдан ҳамон йиғларди. Қор ҳамон дераза токчасига ёғар, муз билан қопланган ойна шамолдан титрар эди. Ташқаридан бўрон қорларни ердан осмонга учириб, чирпирак қилиб ўйнар, мўрида гувиллаб, бўш ўчоқда ҳуштак чалар эди. Эвоҳ! Шу пайт одатда мўридан чиқадиган оддий тутун ўрнига боланинг йиғиси, аёлнинг ноласи ва эркакнинг лаънат ўқишигина чиқарди, холос. Печка трубасидан хонага қиш совуғи кириб, хонани тўлдирди, бола оламдан ўтди.

Мен: «бола ўлди» деяпман. Лекин менинг сўзларимда ҳеч қандай муболаға йўқ. Қулоқ сол! Кроватдаги бола қаттиқ йиғлаб юборди. Онаси болага ўзини ташлаб, унинг қон томирини ушлаб кўрди ва лабини тишлаганича эри билан ўғлини чақира бошлади. У шоша-пиша боласини чойшабга ўраб қўлига олди ва саросималаниб ўпа бошлади. Лекин бола худди муздек совуқ, кровати ясалган темирга ўхшаб ҳаракатсиз эди. Унинг ҳаётини на чойшаб ва на онасининг ҳароратли ўпишлари қайтара олди.

Ҳа, бола ўлди! У, хона совуқ бўлгани учун ўлди. У, шахта эгалари ва кўмир сотувчиларнинг тош юраклари раҳм-шафқатдан ва изтиробдан маҳрум бўлганлиги учун ўлди.

Эй, китобхонлар бу қиш кўп болалар ўлди! Шаҳар атрофида йигирма-ўттиз миль масофагача чўзилиб кетган кўмирли вагонлар турипти. Шаҳардан ташқарида халқдан асраб қўйилган минглаб муқаддас тонналар ушланиб, тўхтатиб қўйилган. Шаҳарда бўлса минглаб оилалар қаттиқ совуқдан ўлишларига сал қолмоқда! Одамлар: «Кўмир беринг, кўмир беринг!» — деб қичқирар эдилар. Шахталар ва кўтара савдо қилувчи компанияларнинг эгалари шахтёрлар шахтага қайтиб келмагунча кўмир сотиш тўхтатилсин деб буйруқ чиқаздилар. Бойлар ишчилар билан ана шундай олишар эдилар. Кўтара савдо қилувчилар союзлари ўз буйруқларининг обрўси учун, ўз ниятларига етиш учун гўдакларни ва болаларни ана шундай ўлдирардилар. Зўрлар заифларни ана шундай сиқиб қўярдилар. Наҳотки шундай қишда камбағаллар араб шоирининг:

Э худо қиш ҳам бўлди қаҳратон!
Ўзинг хабардорсан-ки ҳолимдан.
Гар қисматда бор кирмоқ дўзохга
Дўзох ҳам афзал шунақа кундан,

деган сўзларини такрорлашга ҳақлари бўлмаса?

Бойлар ўз мақсадларига эришиш ва ўз истакларини амалга ошириш учун, ҳукумат ҳукмронлигидан фойдаланиб, «улуғ» қонун билан иттифоқ тузиб, халқларга қазган чоҳларидан қайси жаҳаннам даҳшатли ва ҳалокатлироқ?!

Одамлар гапириб юрган бу озод ва мустақил республикада гўё адолат ва тенглик ҳукмронлик қилармиш! Бу ерда халқдан юз ўгирувчи, унинг вакилларидан жиркanuвчи, матбуотнинг пасткашлиги билан ҳисоблашадиган, сиёсатни хўрловчи, халқ бошлиқларининг юзига қараб мунофиқлик ва риёкорлик билан кулувчилар оз эмас! Бу ерда камбағалларнинг иссиқ-совуғи билан, уларнинг ўлик-тириклиги билан иши бўлмайдиганлар оз эмас! Дунёдаги ҳамма кўмир тамом бўлгандан кейин, улар ўзларининг бир қанча қимматли қоғозларини ёқадилар ва уларнинг ҳар бири илгаригидек иссиқ ва бадавлат яшайберадилар. Ҳа, ҳар қандай бой ҳам ўнг қўли билан тош кўмирнинг нархини ҳар центнерига йигирма беш долларгача оширса, чап қўли билан эса камбағалларга юз минг центнерни тақсимлаб бера олади. Буларнинг ҳаммаси битта қалам тортиш билан бажарилади! Наҳотки буларнинг ҳаммаси — одамларнинг умумий тенглигига асосланган демократик бошқариш бўлса? Ғайратли ва ишчан кишилар ҳар қанча уринсалар-да, борди-ю ҳукумат уларга қарши турса, улар орзуларининг учдан бирига ҳам эриша олмаслиги белгилаб қўйилган. Лекин бойликларини конторкага қўйганларича нарсаларни монополияга айлантиришга ёрдам берадиган қонун миллионлаб истеъдодли кишиларни бир лаҳзада ана шундай аҳволга солиб, қайғули хаёлларга чўмдириб қўяди. Бу бойларга ёрдам берувчи ҳукумат бора-бора уларнинг тентаклигини жиловлаб қўйишга қодир бўлмай қолади. «Қанча боқма илонни, бир кун солар заҳрини».

Ҳа, бу мамлакатда эркинлик ўғлига қарши курашиш учун ўз душманига ёрдам беради. Аввал монархия ўз таъсири билан халқларни эзишда амалдорларга қандай ёрдам берган бўлса, энди республика ҳам ўз бойлиги билан халқларни эзувчи бойларга шундай ёрдам бераяпти. Бир француз олими: «Империя халқларнинг қашшоқлигидан ҳалок бўлса, республика эса айрим шахсларнинг бойликлари натижасида ҳалок бўлади» деган эди. Сен бу мамлакатда эркинлик ва мустақиллик соясида юрибман, адолат ва тенглик осмони остида яшаяпман деб ўйлама! Йўқ! Буларнинг ҳаммаси бугун пуч сўзлардир, буларнинг ҳаммаси қидиришга мажбур бўлганингда топилмайдиган нарсалардир. Қидириб кўр, — мен кафилманки, топа олмайсан. Тезроқ отингни эгарла! Қиш қаттиқ, тун қоронғу, йўл ёмон, манзил узоқ.

«Тақдир кишилар билан ўйнашади; агар бугун у, бирор кишига итоат қилса, эртасига уни бўйсиндирган одам енгилади».

Русчадан Хатима АЛИМОВА таржимаси.

[1] Конторка — тик туриб ишлаш учун ясалган стол.

Телевизор Экранида

10 АПРЕЛДА

19.30. Болалар учун «Ажойиб карусель» номли мультипликацион фильм.
19.50. Қишлоқ хўжалик ходимлари учун ўзбек тилида «Колхоз баҳори» деган эшиттириш.
20.05. Киножурнал.
20.15. Телевизион кутубхона. «Совет шоирлари» циклидан рус тилида Демьян Беднийга бағишланган эшиттириш.
20.40. Бадиий фильм — «Менинг ҳаётимдан».

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/IV да **Дилором.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 9/VI дан **Сатира, юмор ва қизиқчилик кечалари,** бербери **арслонларини ўргатувчи В. Денисов гастроли** ва Бурят-Мўғулистон АССРда хизмат кўрсатган артист **А. Галсанэ** раҳбарлигидаги **бурят-мўғул аттракционининг давоми.** Томоша кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

«ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун янги киноповесть **Қардошлар.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб соат 10 да **Бўрон болалари**, кундуз ва кечқурун **Қардошлар.**

Будённий, Кафанов ва Привокзальная кўчалари кесиб ўтган жойдаги **трамвай йўлларининг қайтадан қурилиши муносабати билан,** бу ишлар тамомланганга қадар,

10-трамвай

Транспорт институтидан келаётиб, ВОКЗАЛ ТОМОН ҚАЙРИЛАДИ ва бу ердан Пролетар, Полторацкий кўчалари орқали Госпитальний бозорга чиқади.

ОБУНАЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

„ЎЗБЕКИСТОН“ журнали

1958 йил июль ойидан бошлаб анча кенгайтирилган ҳажмда ва тўртта қўшимча рангдор саҳифалар билан чиқади.

Журнал республиканинг саноат, қишлоқ хўжалиги, маданият соҳасида эришган ютуқларини кенг ёритади. Ўзбекистон ёзувчиларининг янги асарларидан парчалар, ҳикоялар, фельетонлар, шеърлар, сатира ва юморлар бериб боради.

Журналга доимий бўлимлар: «Фан ва техника», «Медицина янгиликлари», «Шахмат» ва бошқалар киритилади.

Журнал ўзбек ва рус тилларида босилади.

Ойлик ижтимоий-сиёсий ва адабий-бадиий «Ўзбекистон» журналига обуна бўлингиз! Обуна баҳоси: 6 ойга — 18 сўм, айрим сони — 3 сўм.

Обуна «Союзпечать» бўлимларида қабул қилинади.

Бирлашган нашриёт. «Союзпечать» республика бўлими.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 136, Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 132. Секретариат — 115,50, Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 01586. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № Б-448.